

ISSN 2500-9753

Latvijas Universitātes

Bibliotēkas

jaunumi

Nr. 12 / 2016

Šajā numurā:

- 3** Pēc trīs mirkļiem 100 gadi
Latvijas Universitātes personības Bibliotēkai
- 4** *Ilona Vēliņa-Švilpe, Valija Liepkalne*
Mācāmies!
Praktiskās pētniecības un pedagoģiskās kompetences pilnveide
Bibliotēkā
- 7** *Daina Gavare*
Starptautiski zinātniskās konferences "Library. Science. Communication: The Formation of the National Information Space = Библиотека. Наука. Комунікація: формування національного інформаційного простору". Kijeva, Ukraina, 2016. gada 3.–7. oktobris
dienasgrāmata
- 15** *Ilona Vēliņa-Švilpe*
Viesīte–Rīga–Sidneja:
Latvijas vēstures sprīdis vienā liktenstāstā
- 18** *Ļubova Gavrilova*
Periodisko izdevumu jaunumi
Latvijas Universitātes Bibliotēkā 2016. gadā
- 20** *Ilona Ļeģeņkaja*
Pārskats par dāvinātājiem iepriekšējā mācību gadā
- 22** *Rita Alkšbirze, Elva Ģēvele*
Dabaszinību mācību grāmatas laiku laikos
- 24** *Indra Bebre*
Akcija "Uzdāvini grāmatu bibliotēkai!"
- 25** *Ilona Vēliņa-Švilpe*
Stop! Nofilmēts!
Īsfilmas "ARTA" aina Bibliotēkā
- 26** *Skaidrīte Giluča*
Dzīvnieks manā mājā
LU Bibliotēkas darbinieki un viņu mīļi
- 30** *Agra Blūma*
Nekad un nemūžam
- 32** *Tamāra Čerņišova*
Atskats neKonferences "Zelta lappuse Latvijas grāmatniecībā" norisē
- 36** *Ilona Vēliņa-Švilpe, Vineta Reinberga*
Vivat academia! Svinam LU svētkus kopā un gūstam jaunu pieredzi
- 40** *Ilga Mantiniece, Mārīte Saviča*
Vasaras grāmata
- 51** **Notikumu kalendārs**

Latvijas Universitātes Bibliotēkas
jaunumi Nr. 12

ISSN 2500-9753

© Latvijas Universitātes Bibliotēka,
2016

Pārpublicēšanas un citēšanas
gadījumā atsauce uz izdevumu
obligāta

Atbildīgā par izdevumu:
Iveta Gudakovska

Tekstu redaktore:
Maira Dandzberga

Korektore: Gita Bērziņa

Maketētāja: Ieva Tiltiņa

Vāka foto: Vineta Reinberga

Seko mums: Twitter

 Facebook

Pēc trīs mirkļiem 100 gadi

Latvijas Universitātes personības Bibliotēkai

Gatavojoties Latvijas Universitātes (LU) jubilejai, Latvijas Universitātes Bibliotēka ik gadu veido izstādes par LU vēsturi. Aizvadītajos gados tapušas izstādes "Bibliotēkas dārgumi" un "LU Raksti", toties šogad izvēlēta tēma ir "Latvijas Universitātes personības Bibliotēkai". Izstādes tiek veidotas trijos formātos: tradicionālajā, virtuālajā un stenda formātā.

Izstāde "Pēc trīs mirkļiem 100 gadi: Latvijas Universitātes personības Bibliotēkai" sniedz ieskatu Latvijas Universitātes personību biogrāfijā un viņu saistībā ar bibliotēku vēsturi.

Ik gadu LU Bibliotēka veido arvien oriģinālākas un apjomīgākas izstādes, gaidot 2019. gadu, kad tiks svinēta Latvijas Universitātes simtgade, – tas būs pēc trīs gadiem jeb "trīs mirkļiem".

Šogad LU Bibliotēka piedāvā pašu veidotu virtuālo un ceļojošo stenda izstādi. Virtuālā izstāde pieejama internetā (<http://www.mirkli.lu.lv/>), toties ceļojošā izstāde

pēc konkrēta grafika veselu gadu būs aplūkojama Latvijas Universitātes fakultātēs.

LU Bibliotēkas darbinieki katru gadu rūpīgi pārdomā un izvērtē atbilstošāko un vērtīgāko "mirkļu izstādes" tēmu. Esam pateicīgi par to, ka tiekam novērtēti, un vēlamies, lai jūs izbaudītu mūsu darba rezultātu izstādēs!

Darbs grupās, modelējot nodarbību akadēmiskās stundas garumā.
Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

Ilona Vēliņa-Švilpe, Valija Liepkalne

Mācāmies!

Praktiskās pētniecības un pedagogiskās kompetences pilnveide LU Bibliotēkā

Mūsdienās dažādās tautsaimniecības jomās aizvien būtiskāka loma ir attiecīgās nozares praktiskajiem pētnieciskajiem aspektiem. Lai veicinātu nepārtrauktu LU Bibliotēkas personāla kompetences pilnveidi, bet it īpaši pētnieciskās prasmes un iemaņas, LU Bibliotēkas darbiniekiem pavasarī tika rīkots īpašs 32 stundu profesionālās kvalifikācijas pilnveides kurss “**Praktiskā pētniecība augstskolu bibliotēkā**”. Kursu vadītāja – LU Sociālo zinātņu fakultātes Informācijas un bibliotēku studiju nodaļas vadītāja docente Daina Pakalna. Kursu

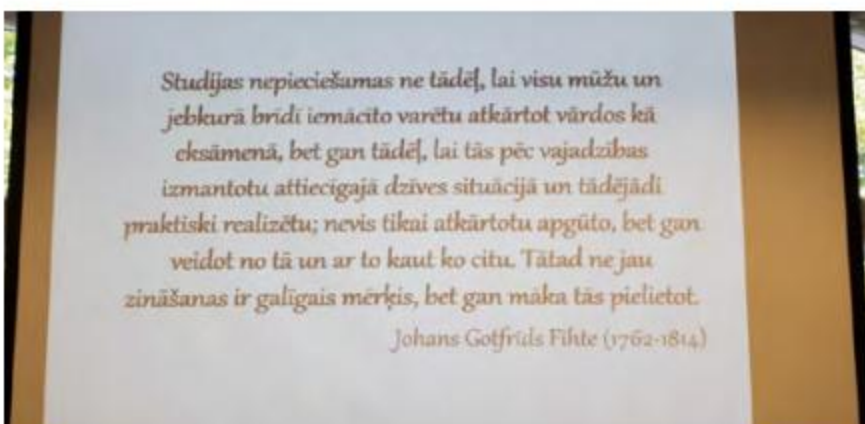
dalībnieki guva padziļinātu ieskatu aktuālākajos pētniecības virzienos: informācijpratība, bibliotēkas personāls, zinātniskā komunikācija, e-resursi, bibliotēkas krājums, bibliotēku pārvaldība u.c.

Docente D. Pakalna šajās nodarbībās uzsvēra, ka bibliotekārs-pētnieks spēj kritiski izvērtēt un analizēt pētījumus, pārzina pētījuma stratēģijas, veidus un datu ieguves metodes.

Dažas atziņas no bagātās pieredzes, ko ieguvām:

- gatavojoties pētnieciskajam darbam, ļoti svarīgi apgūt nepieciešamās zināšanas un prasmes, lai kvalitatīvi un efektīvi spētu veikt pētījumu, mācētu analizēt un kritiski izvērtēt iegūtos datus, kā arī prastu reflektēt par iegūtajiem rezultātiem;
- lai realizētu pētījumu, ir jāsāk ar tā plānošanu, kur būtiska nozīme ir pētījuma programmas izstrādei;
- svarīgi atbildēt uz jautājumiem: ko pētīšu, kur iegūšu informāciju, kā pētīšu, kā iegūšu datus, kā tos analizēšu, ko darīšu ar iegūtajiem rezultātiem?

Kursu laikā LU Bibliotēkas darbinieki apguva pētījuma metodoloģijas pamatus: stratēģiju, veidus, datu ieguves metodes.

Vācu filozofa J. G. Fihtes atziņa, ka studiju mērķis ir nevis zināšanas, bet gan māka šīs zināšanas izmantot. Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

Savukārt, gatavojoties jaunajam 2016./2017. akadēmiskajam gadam, bibliotekāri pilnveidoja savas kompetences pedagoģijā, apgūstot kursu “Mācību kursu nodarbību izstrāde, organizācija, un vadīšana bibliotekārā darbā”. Kursu vadīja lieliskās pasniedzējas no LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes – profesore *Dr. paed.* Rudīte Andersone un docente *Dr. paed.* Sanita Baranova. Bibliotekāri kursu laikā apguva pedagoģiskā procesa modelēšanu, iepazinās ar galvenajiem jautājumiem, kas saistīti ar mācīšanās rezultātu un pedagoģiskās darbības izvērtēšanu. Īpaši noderīgi bija uzzināt par

bibliotekārās pedagoģijas būtību, saturu un organizāciju: mācību saturu, mācību metodēm, paņēmieniem. Iepazinām daudz interesantu metožu, ko varam izmantot nodarbībās ar studentiem, kā arī citās mērķauditorijās, veidojot nodarbības gan par elektronisko kopkatalogu, gan par elektroniskajiem informācijas resursiem u.c. iespējām, ko sniedz LU Bibliotēka. Viena no tādām metodēm ir *domu kartes*, kas nodarbības dalībniekiem ļauj efektīvi un strukturēti pierakstīt informāciju. Nodarbības laikā izveidotā *domu kartes* struktūra vēlāk ļauj patstāvīgi strādāt un orientēties informācijas plūsmā.

LU docente *Dr. paed.* Sanita Baranova dalās teorētiskajās atziņās un pedagoģiskā darba pieredzē. Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

Nodarbības dalībnieces Elva un Rita demonstrē savu izveidoto nodarbības modeli un pamato izvēlētas mācību metodes. Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

LU Bibliotēkas direktore *Dr. paed.* Iveta Gudakovska uzrunā dalībniekus, sākot kursu “Mācību kursu nodarbību izstrāde, organizācija, un vadīšana bibliotekārā darbā”. Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

Kuras mācību metodes būtu visatbilstošākās un efektīvākās? Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

Kursu dalībnieki ne vien klausījās informāciju, bet arī aktīvi piedalījās dažādos grupu darbos. Mācību noslēguma dienā visi prezentēja individuāli modelēto nodarbības programmu, demonstrējot, cik veiksmīgi ir apgūtas un tiek izmantotas jaunās zināšanas. Nodarbības plānā bija jāatspoguļo tās mērķis un uzdevumi, saturiskais plāns, struktūra, izmantotās metodes un paņēmieni, jānosaka plānotie rezultāti (zināšanas, prasmes, iemaņas), vispārējās un specifiskās kompetences.

Brīdis, kad LU Bibliotēkas darbinieces saspringti domā un mācās, lai jau septembrī ar iegūtajām zināšanām un izveidotajām nodarbību programmām varētu doties pie studentiem auditorijās. Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

Kursu "Mācību kursu nodarbību izstrāde, organizācija, un vadīšana bibliotekārā darbā" iniciatore – LU Bibliotēkas direktore Iveta Gudakovska (vidū) kopā ar kursu veidotājām un vadītājām – prof. Rudīti Andersoni (pa kreisi) un doc. Sanitu Baranovu. Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

Pirmais rezultāts – tiek demonstrētas iegūtās kompetences un saņemts apliecinājums par kursa apguvi. Turpmāk atbildīgākais uzdevums būs veidot un vadīt nodarbības dažādām auditorijām – no bakalaura programmu studentiem līdz akadēmiskajam personālam un pētniekiem. No labās: prof. Rudīte Andersone, doc. Sanita Baranova. Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

Prof. Dr. paed. Rudīte Andersone vēro un atbalsta grupu darba norisi. Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

Daina Gavare

Starptautiskās zinātniskās konferences “Library. Science. Communication: The Formation of the National Information Space = Бібліотека. Наука. Комунікація: формування національного інформаційного простору” Kijeva, Ukraina, 2016. gada 3.–7. oktobris

dienasgrāmata

Konferencē savu dalību bija pieteikuši 163 dalībnieki no Ukrainas, Baltkrievijas, Latvijas un Lietuvas, 147 no tiem iesnieguši ziņojumus publicēšanai. Konferenci organizēja četras vadošās institūcijas bibliotēku un informācijas jomā: V. Vernadska Ukrainas Nacionālā bibliotēka (*V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*); Ukrainas Nacionālās zinātņu akadēmijas Informācijas un bibliotēku valde (*Information and Library Board of the NAS of Ukraine*); Ukrainas Bibliotēku asociācija (*Libraries Association of Ukraine*); Zinātņu akadēmijas zinātnisko bibliotēku un informācijas centru – Starptautiskās Zinātņu akadēmijas asociācijas locekļu – Direktoru valde (*Board of directors of scientific libraries and information centers of Academies of Sciences – Members of International Association of Academies of Sciences*).

03.10. Pirmā diena. Ierašanās

LU Bibliotēkas delegācija Kijevā ieradās LU Bibliotēkas direktores *Dr. paed.* Ivetas Gudakovskas vadībā: LU Bibliotēkas direktores vietniece Mārīte Saviča un ekspertes no LU Bibliotēkas Krājuma izmantošanas un attīstības departamenta – Daina Gavare, Vēsma Klūga un Ilga Mantiniece. Kolēģi no Ukrainas sadarbības bibliotēkas – M. Dragomanova Nacionālās pedagoģiskās universitātes bibliotēkas – mūs sirsnīgi sagaidīja Kijevas lidostā, lai tālāk turpinātu ceļu uz 30 km attālo galvaspilsētas centru. Neparasti siltā un saulainā rudens diena pārsteidza gan iebraucējus, gan pašus mājiniekus. Kolēģi pirms tam bija sagatavojuši programmu LU Bibliotēkas konferences delegātiem, norādot iepriekš

Pirmā tikšanās ar kolēģiem pie Ukrainas Nacionālās pārtikas tehnoloģiju universitātes. Foto: Daina Gavare

Vienā no Ukrainas Nacionālās pārtikas tehnoloģiju universitātes bibliotēkas lasītavām. Foto: Daina Gavare

Konferences dalībnieki pie T. Ševčenko Kijevas Nacionālās universitātes. Vienīgā universitāte pasaulē, kuras galvenais korpus ir koši sārtā tonī. Foto: Daina Gavare

T. Ševčenko Kijevas Nacionālās universitātes M. Maksimoviča Zinātniskās bibliotēkas foajē un izstāžu stendi. Fonā ukraiņu karavīru rehabilitācijas laikā tapušie mākslas darbi. Foto: Daina Gavare

saskaņotās vizītes bibliotēkās un tikšanās ar to direktoriem un nodaļu vadītājiem.

Pirmā tikšanās ar kolēģiem notika Ukrainas Nacionālās pārtikas tehnoloģiju universitātes bibliotēkā (*Національний університет харчових технологій*), kur sagaidīja bibliotēkas direktore Natālija Ņevčenko un iepazīstināja ar lasītavu un mācību abonementa darba specifiku, krājuma izvietojumu brīvpieejā un krātuvē. Dienas otrajā pusē Latvijas delegācija tika uzaicināta uz sarunu ar Kijevas pilsētas universitāšu bibliotēku direktoriem un Ukrainas Bibliotēku asociācijas prezidiju T. Ševčenko Kijevas Nacionālās universitātes M. Maksimoviča Zinātniskajā bibliotēkā (*Науково бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка*). Diskusijā piedalījās T. Ševčenko Kijevas Nacionālās universitātes bibliotēkas direktors Oļegs Serbins, Ukrainas Bibliotēku asociācijas prezidente Irina Ševčenko, M. Dragomanova Nacionālās pedagoģiskās universitātes bibliotēkas direktore Ludmila

Savenkova un citi bibliotēku direktori, kuri bija ieradusies uz simpoziju, kas notika 2013. gada jūnijā Rīgā.

T. Ševčenko Kijevas Nacionālās universitātes bibliotēkas direktors O. Serbins interesējās un uzdeva jautājumus par LU Bibliotēkas pieredzi indeksēšanā un UDK (universālās decimālās klasifikācijas) ieviešanu un izmantošanu, par to, kā noritējusi atteikšanās no BBK (bibliotēkārās un bibliogrāfiskās klasifikācijas) u.tml. Individuālās sarunās pastāstījām par mūsu pieredzi šajā jomā, tajā skaitā par UDK izmantošanu jau pirms nacionālā tulkojuma un atteikšanos no BBK, kad tika sarautas saites ar PSRS. Oļegs Serbins savukārt stāstīja par grūtībām, ar kādām Ukrainas bibliotēkām jāsaskaras šajā aspektā.

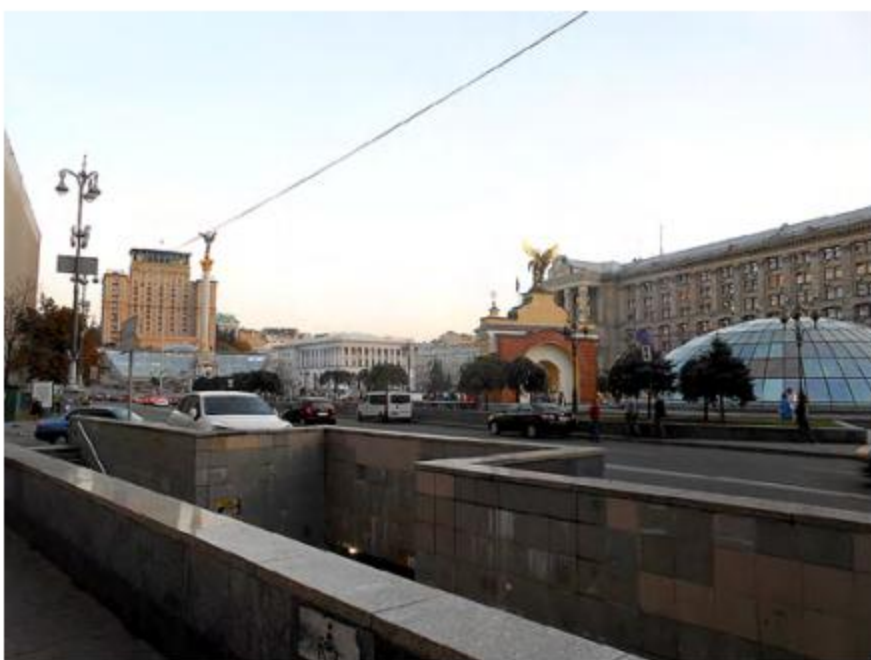
Šajā tikšanās reizē arī apmeklējām vairākas T. Ševčenko Kijevas Nacionālās universitātes bibliotēkas nodaļas, guvām ieskatu par lasītavu, Reto grāmatu un seniespiedumu nodaļu, aplūkojām izstāžu galerijas. Īpaši aizkustinoši bija mākslas darbi, kurus ukraiņu karavīri radījuši rehabilitācijas procesa laikā, ar dažādu krāsu

Pie Ukrainas Nacionālā operas un baleta teātra kopā ar V. Vernadska Ukrainas Nacionālās bibliotēkas kolēģiem. Foto: Daina Gavare

LU Bibliotēkas direktores vietniece Māriete Saviča pie “veiksmes kaķa” skulptūras vienā no Kijevas parkiem. Foto: Daina Gavare

Neatkarības laukums (Майдан Незалежності) novakarē. Foto: Daina Gavare

Konferences atklāšanas dienā V. Vernadska Ukrainas Nacionālās bibliotēkas telpās īsi pirms plenārsēdes. Vēsma Klūga iepazīstas ar jaunākajiem izdevumiem. Foto: Daina Gavare

gammu paužot savu dvēseles noskaņu un pārdzīvojumus. Dienas noslēgumā kopā ar Ukrainas kolēģiem un gidi devāmies ekskursijā, lai baudītu Kijevas dārgumus – apmeklējām ievērojamākās vietas galvaspilsētas centrā: Zelta vārtus, Svētās Sofijas katedrāli, Svētā Mihaila katedrāli un klosteri, galveno ielu – Kreščatiku, Neatkarības laukumu. Metropoles arhitektūras pieminekļi kā spožas pārles vizuļoja starp 21. gadsimta daudzstāvu namiem, starp kuriem rindojās kastaņas – pilsētas īpašā rota, ar brūnajiem kastaņiem greznojot ik celiņu zaļajā zonā. Viens kastaņkoks bija uzriedējis, šķiet, ne-laikā, taču priecēja ar balto ziedu kupenām ielas malā.

04.10. Otrā diena. Konferences atklāšana

Diena sākās ar reģistrāciju, tai sekoja svinīga konferences atklāšana un plenārsēde V. Vernadska Ukrainas Nacionālās bibliotēkas (Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського) konferenču zālē ar

bibliotēkas direktora Volodimira Popika uzrunu. Šajā sēdē ar referātu un prezentāciju par LU jubilejas izdevumiem “Отражение свидетельства исторического развития университета в юбилейных изданиях” uzstājās LU Bibliotēkas direktores vietniece **Māriete Saviča**.

Pēc plenārsēdes Latvijas delegācija tika uzaicināta piedalīties Ukrainas lielāko bibliotēku vadītāju īpašajā sēdē, lai diskutētu par konferencē pieņemamajām rekomendācijām. Galvenie lielāko universitāšu bibliotēku, informācijas un metodisko centru vadītāju un nodaļu speciālistu sarunu temati bija attīstības un sadarbības virzieni, īss līdzšinējās pieredzes izklāsts, rekomendāciju atbalstīšana un to pieņemšana.

Liels bija mūsu pārsteigums, saņemot dāvinājumu no V. Vernadska Ukrainas Nacionālās bibliotēkas kolēģiem – katrai četras grāmatas (bibliogrāfijas, ceļveži un albumi) un konferences rakstu krājums (640 lpp.), kur ikviena atradām savu vārdu un referāta tekstu pilnā apjomā (<http://conference.nbu.gov.ua/site/reports/id/26>).

Ukrainas lielāko bibliotēku vadītāju īpašajā sēdē pieredzē dalījās Lietuvas Nacionālās Martīna Mažvīda bibliotēkas direktors prof. Dr. Renalds Gudausks un LU Bibliotēkas direktore Dr. paed. Iveta Gudakovska. Foto: Daina Gavare

Ukrainas bibliotēku kolēģu dāvinājumi LU Bibliotēkai. Foto: Vēsma Klūga

Iepazīstot V. Vernadska Ukrainas Nacionālās bibliotēkas lasītavas un literatūras izstādes. Foto: Daina Gavare

V. Vernadska Ukrainas Nacionālās bibliotēkas Ukrainas prezidentu fonda zāle. Šeit glabājas ne tikai Ukrainas, bet arī citu valstu prezidentu dāvinājumi bibliotēkai. Sienu rotā austeris gobelēns. Apgaismojumu telpā nodrošina īpaši izbūvēti apaļi jumta logi. Foto: Daina Gavare

Pēc oficiālās daļas sekoja iepazīšanās ar V. Vernadska Ukrainas Nacionālās bibliotēkas kolēģu darbu bibliotēkas nodaļās (pamatfondu abonementā, lasītavā, ANO izdevumu, kartogrāfijas, periodikas u.c. lasītavās), centros un institūtos (manuskriptu, arhivistikas), Ukrainas prezidentu fondā (tajā atrodas dažādi dāvinājumi no citu valstu prezidentiem, tostarp arī no Latvijas Valsts prezidenta Valda Zatlera). Darba organizācija šajā bibliotēkā strukturēta citādāk nekā LU Bibliotēkā. Aplūkojām arī vairākas tematiskās izstāžu zāles.

Konferences laikā notika plānotā tikšanās ar V. Vernadska Ukrainas Nacionālās bibliotēkas Sociālo komunikāciju pētījumu centra Bibliometrijas nodaļas vadītāju Leonīdu Kostenko, kurš pastāstīja par projektu "Ukrainas zinātnes bibliometrija", kas uzsākts 2012. gadā. L. Kostenko uzskaitīja galvenos akcentus projekta tapšanas un realizācijas gaitā. Tā pamatu veido bibliometriski

profili (portreti), kuri sakārtoti uzvārdu secībā. Zinātniskās darbības deklarāciju aizpilda paši autori, sniedzot visas nepieciešamās ziņas. Izmantojot ievadītos datus, bibliotēka veido datubāzi, kur vienuviet redzama gan informācija par pētniekiem, gan viņu pētnieciskās darbības apkopojums visās zinātņu nozarēs. Dati ir pieejami *Google Scholar* saskarnē. Katra valsts veido savu zinātnieku datubāzi.

Pēc ukraiņu kolēģu uzaicinājuma vakaru baudījām Ukrainas Nacionālajā operas un baleta teātrī, noskatoties P. Čaikovska baleta "Riekstkodis" izrādi.

05.10. Trešā diena. Darbs sekcijās

Konferences darbs turpinājās vairākās sekcijās. 1. sekcijas sēdē, kas bija veltīta zinātnisko bibliotēku – izglītības, zinātnes un kultūras iestāžu – integrācijai,

Pēc konferences 1. sēdes un savu referātu prezentācijas pie V. Vernadska Ukrainas Nacionālās bibliotēkas ieejas durvīm. No kreisās: Daina Gavare un Ilga Mantiniece

tika nolasīti divi referāti. Par LU Bibliotēkas krājumā esošajām kultūras vērtībām – Kurzemes literatūras un mākslas biedrības rakstu krājumiem, gadagrāmatām, pārskatiem un dažāda satura lasāmgrāmatām 19./20. gadsimta mijā – stāstīja un tās prezentēja **Daina Gavare** referātā “Историческая коллекция Библиотеки Латвийского университета как часть культурного наследия: исследование, доступность, значение”. **Ilga Mantiniece** savukārt lasīja referātu un iepazīstināja ar LU Rakstiem kā Latvijas Universitātes intelektuālā snieguma manifestāciju, tas bija vienīgais konferences referāts angļu valodā: “Acta Universitatis Latviensis’ – a manifestation of the intellectual performance of the University of Latvia”.

LU Bibliotēkas eksperte **Vēsma Klūga** 2. sekcijas sēdē, kura bija veltīta biogrāfijas, biobibliogrāfijas un biogrāfistikas jautājumiem, klātesošos iepazīstināja ar referātu un prezentāciju par ievērojamu personību ierakstiem un autogrāfiem 20. gadsimta kolekcijas grāmatās, kas atrodas LU Bibliotēkas krājumā: “Записи и автографы выдающихся личностей, как культурно-историческое наследие”. Pēc referāta nolasīšanas bija patīkami saņemt jautājumus. Kolēģi no Ukrainas un Baltkrievijas interesējās, vai un kā lietotāji var uzzināt par grāmatās esošajiem ierakstiem un autogrāfiem, bet kolēģe Marina Mirošņičenko no Kijevas Politehniskā institūta Zinātniski tehniskās bibliotēkas (*Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут”*) vēlējās uzzināt par pieredzi šo materiālu popularizēšanā studentiem. Tādējādi tika nodibināts kontakts tālākai sarakstei e-pastā. Pēc sēdes apmeklējām M. Dragomanova Nacionālās pedagoģiskās universitātes Zinātnisko bibliotēku (*Наукова бібліотека НПУ імені М. П. Драгоманова*) – LU Bibliotēkas sadarbības partneri kopš 2013. gada. Kolēģi Komplektēšanas un Katalogizācijas nodaļā pastāstīja

LU Bibliotēkas direktore Iveta Gudakovska (no labās) pēc apbalvojuma saņemšanas M. Dragomanova Nacionālās pedagoģiskās universitātes bibliotēkā un Tatjana Poltaveca

par krājuma papildināšanas veidiem un krājuma apstrādi, ar lasītavas un abonementa darbiniekiem veidojās draudzīgs dialogs par lietotāju apkalpošanu.

Pēc Ukrainas Akadēmisko bibliotēku asociācijas uzaicinājuma LU Bibliotēkas direktore Iveta Gudakovska universitāšu bibliotēku direktoriem vadīja meistarklasi “Services for Scientific Content and its Creation – the Roles of Academic Libraries”.

M. Dragomanova Nacionālās pedagoģiskās universitātes bibliotēkas apmeklējuma laikā negaidīts pārsteigums bija apbalvojuma “Par izcilu ieguldījumu Eiropas vienotības idejas izplatīšanā” pasniegšana LU Bibliotēkas direktorei *Dr. paed. Ivetai Gudakovskai*. Latvijas delegācijas pārstāvji šajās konferences dienās saņēma individuālus sertifikātus par līdzdalību pasākumos starpbibliotēku sakaru atbalstam izglītībā un zinātnē – “Сертифікат засвідчує участь у заходах бібліотечної спільноти України – “Міжбібліотечні комунікації заради підтримки освіти і науки. Бібліотеки університетів””, tos izsniedza M. Dragomanova Nacionālās pedagoģiskās universitātes Zinātniskā bibliotēka.

Dienas otrajā pusē apmeklējām V. Vernadska Ukrainas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēkas kolekciju un vēsturisko kolekciju nodaļu (*Відділ бібліотечних зібрань та історичних колекцій*), iepazīnām krātuves telpas un vērtīgākos eksponātus, aplūkojām izstādes, uzklusījām izsmeļošu un plašu stāstījumu.

Bija iespēja redzēt vislielākos dārgumus – 3. gs. p.m ē. (vairāk nekā 23 gadsimtus vecu) aprakstītu māla plāksnīti ar izcili saglabājušos formu un salasāmām rakstu zīmēm. Tika demonstrēti nozīmīgi 13. gs. slāvu un grieķu rokraksti, ar roku rakstīti teksti uz palmu lapām (pergamenta priekštecēm), 17. gs. rakstīti reliģiski teksti, armēņu rokraksti ar ilustrācijām, rotātām ar zeltu, 13. gs. evaņģēlijs ar restaurētām miniatūrām. Unikāla sajūta bija, pieskaroties 1556.–1562. gadā rokrakstā tapušam evaņģēlijam, uz kura turot roku

23 gadsimtus veca māla plāksnīte ar ķīlrakstiem – viens no V. Vernadska Ukrainas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēkas kolekciju un vēsturisko kolekciju nodaļas dārgumiem. Foto: Daina Gavare

Evaņģēlijs kaligrāfiskā rokrakstā un ar krāsainām ilustrācijām (rakstīts no 1556. gada līdz 1562. gadam), uz kura liekot roku zvērestu nodod valsts prezidents. Foto: Daina Gavare

zvērestu nodod valsts prezidents. Retumi tiek uzglabāti īpaši pielāgotos skapjos, nodrošinot nepieciešamo gaismas un temperatūras režīmu. Visvairāk mūs pārsteidza izstāžu zāle un retumu nodaļa, kurā no 18. gadsimta karaliskās pils bibliotēkas Varšavā saglabājušies grāmatu plaukti, izstāžu stendi un citi priekšmeti, kuri 1917. gadā nonākuši V. Vernadska Ukrainas Nacionālās bibliotēkas īpašumā. Zinātniski pētnieciskais darbs šajā nodaļā, pētot retumus, personīgos arhīvus un vēsturiskās kolekcijas, ir viens no galvenajiem darba virzieniem, kas atspoguļojas, veidojot katalogus, ceļvežus un biobibliogrāfijas drukātā veidā. Pašreizējās ekonomiskās situācijas apstākļos ne visas ieceres izdodas realizēt tā, kā vēlētos, tāpēc jo vairāk ir apskaužama kolēģu neatlaidība un griba strādāt jebkādos apstākļos, saglabājot, pētot un sastādot monogrāfiskus darbus un rūpējoties par paaudžu pēctecību kultūras mantojuma saglabāšanā.

Ilga Mantiniece V. Vernadska Ukrainas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēkas kolekciju un vēsturisko kolekciju nodaļas izstāžu zālē, kas iekārtota, izmantojot 18. gadsimta Varšavas Karaliskās pils bibliotēkas grāmatu plauktus un vitrīnas. Foto: Daina Gavare

Konferences gaitā tika nodibināti kontakti tālākai pētnieciskai sadarbībai ar N. Gogoļa Ņežinas Valsts universitātes bibliotēkas direktoru un Reto grāmatu muzeja vadītāju Oleksandru Morozovu, pamatojoties uz iespējamu kopīgu pētniecības tēmu – Latvijas Universitātes lektora (1919–1932) Jāņa Zariņa saistību ar Ņižinas augstskolām (ir saglabājušies rokraksti, piemēram, pieraksti valodniecībā, kas varētu būt tapuši Ņižinas perioda laikā). Šī konferences diena bija vispiesātinātākā, un mēs netikām lutināti arī laikapstākļu ziņā, jo lietus bija nepārtraukti un ūdens straumītes lielā ātrumā traucās pa Kijevas ielām.

06.10. Ceturtdā diena. Ekskursiju diena

Kijevā pavadītais laiks strauji tuvojās noslēgumam. Pēdējā konferences diena bija saules un rudenīga dzestruma pilna. No liela attāluma saulē spožu gaismu

Aiz mums pāri ielai baltajā namā atrodas Latvijas vēstniecība Ukrainā. Foto: Daina Gavare

Ciemos pie Ukrainas Nacionālās vēsturiskās bibliotēkas kolēģiem Kijevas Pečeru klostera kompleksā. Foto: Daina Gavare

Viena no grāmatām, kas veltīta latviešiem, izdota 1917. gadā Petrogradā-Maskavā. Foto: Daina Gavare

atstaro Kijevas Pečeru klostera Marijas Debesbraukšanas katedrāle (*Києво-Печерська лавра Успенський собор*), Lielais zvanu tornis un vairāku citu baznīcu torņi klostera kompleksā. Apmeklējām arī Ukrainas Nacionālo vēsturisko bibliotēku (*Національна історична бібліотека України*), kas atrodas kompleksa teritorijā, tikāmies ar tās darbiniekiem, vēsturiskā krājuma glabātājiem. Kolēģi iepazīstināja ar bibliotēkas krājuma dārgumiem, sākot no 15. gadsimta. Patīkamu pārsteigumu raisīja grāmatas krievu valodā, kas veltītas latviešiem. Īpaši aizkustinoši bija ieraudzīt šķirkli vienā no uzziņu krājumiem, kur skaidrots vārds *курляндцы*, kas sasaucās ar referāta tēmu par Kurzemes guberņu un tās iedzīvotājiem, un kolēģi to bija ņēmuši vērā. Arī T. Ševčenko atdzejotās rindas latviešu valodā atsauca atmiņā kādreiz tik bieži citēto ukraiņu tautas dižgaru:

Kad es miršu, rociēt mani
Stepē paugurainā,
Kur man Ukraina vismīlā
Veras plašā ainā...

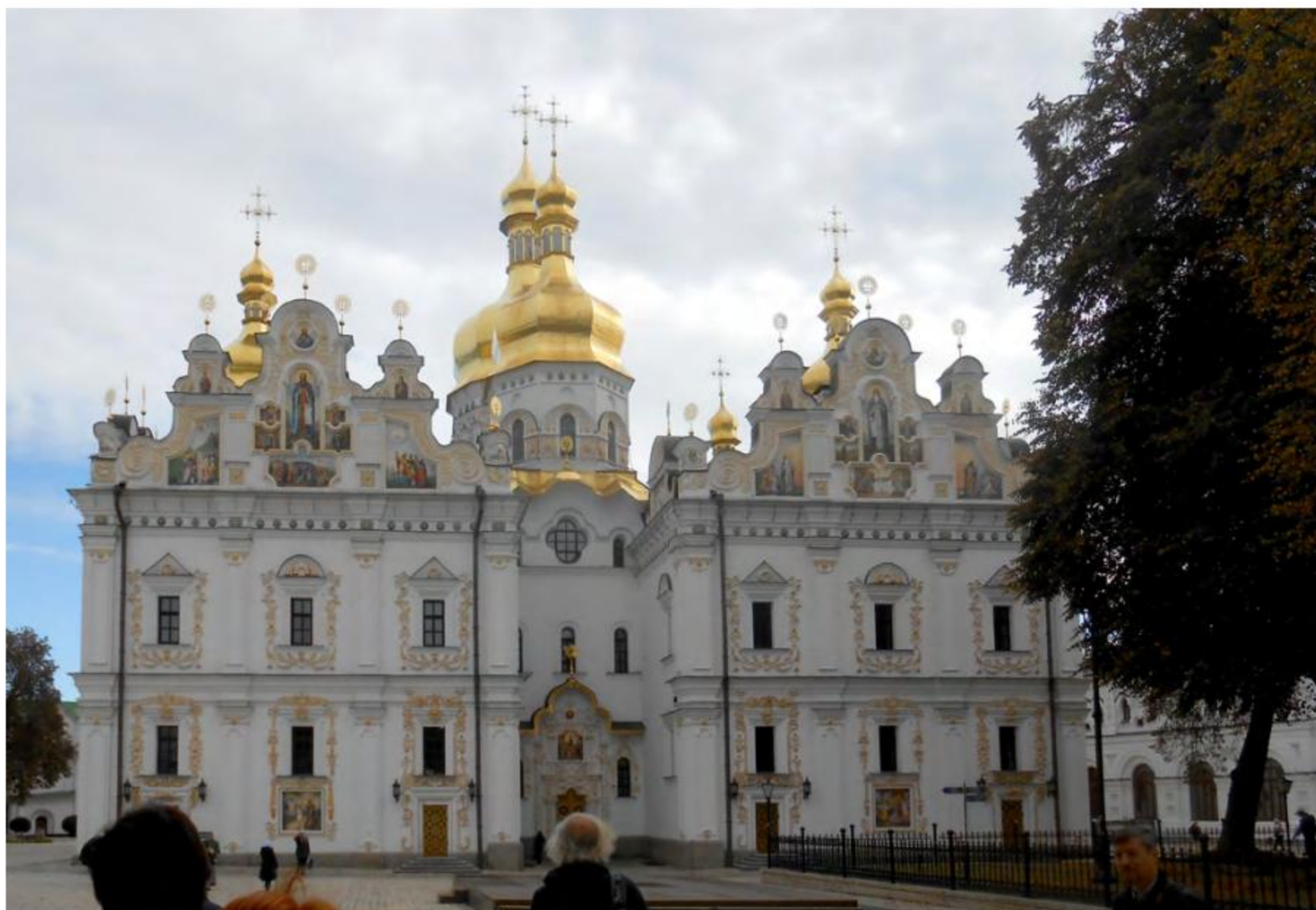
Bibliotēkas krājumā ir ap 750 000 iespieddarbu, vairākas nozīmīgas kultūrvēsturiskas kolekcijas, arī vienīgie eksemplāri. Par pētnieciskā darba praksi un pozitīvu paraugu liecina bibliotēkas sastādītie kolekciju katalogi, piemēram, "Miniatūrgrāmatas" un citi izdevumi. Pamazām iespieddarbi tiek ievadīti elektroniskajā katalogā, daļa no tiem tiek digitalizēta. Saņēmām arī

šīs bibliotēkas lasītāja karti, kura dod iespēju izmantot attālināto pieeju bibliotēkas informācijas resursiem (diemžēl saskarne ir tikai ukraiņu valodā).

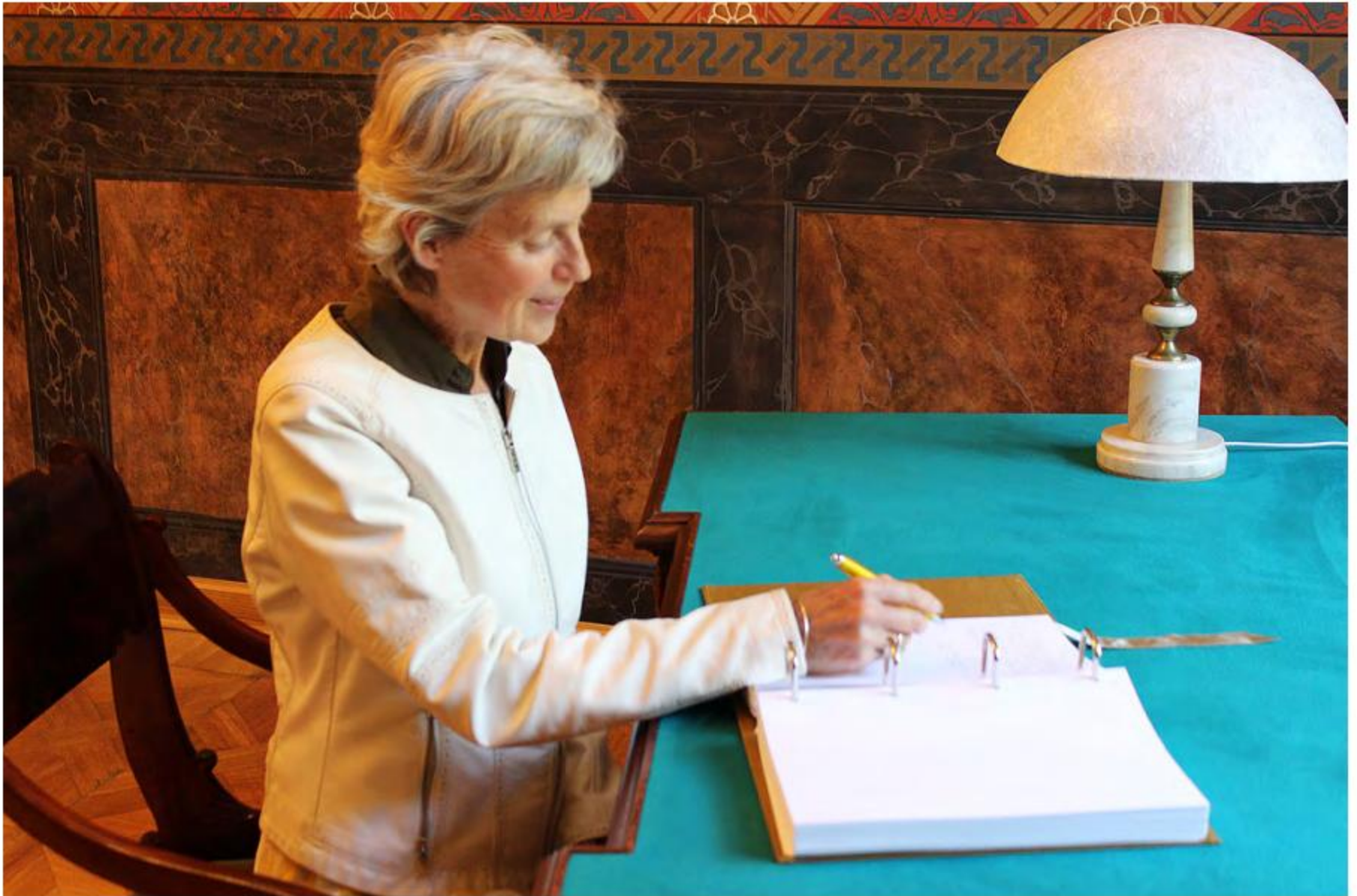
07.10. Piektā diena. Mājupceļš.

Aizvadītas četras spraigas, intensīvas konferences darba dienas. Iespaidu daudz. Pieredzes apmaiņa nepieciešama un lietderīga abpusēji, arī kolēģu atbalsts. Ieguvums bija arī iespēja patrenēties valodu prasmes nostiprināšanā. Katrai no mums ir savs viedoklis par to, cik veiksmīgi izdevās informēt ukraiņu kolēģus par sava darba specifiku un pētījuma saturu, taču nenoliedzami ikviena varēja pārlicināties par viesmīlību, atvērtību un sirsnību, par rūpēm, lai mēs noteiktā laikā nokļūtu vajadzīgajā vietā, mērojot attālumu no vienas bibliotēkas līdz otrai. Patīkami pārsteigumi bija ik brīdi, arī pēdējā dienā, kad saņēmām mūsu uzticamās pavadones Tatasjanas Bereznavas pašdarinātās lelles. Ikviena lelle bija domāta konkrētam cilvēkam, tām bija savs vēstījums, un tās bija veidotas ar gaišām domām un vēlējumiem.

Vēl ilgi atmiņā paliks spoža, kustīga automašīnu gaismas lente brīdī, kad tumsa piezogas un ceļš no kalna lejā ved atkal kalnā (krievu val.: *дорога на холмах*), tā nepārstāj mirgot ne brīdi. Lai šī gaismas lente ir kā simbols ilgstošām, radošām un stiprām draudzības saitēm!

Kijevas Pečeru klostera Marijas Debesbraukšanas katedrāle. Foto: Daina Gavare

Lidijas Mednes meita Astrīda Medne veic ierakstu viesu grāmatā Kerkoviusa namā – LU Humanitāro un sociālo zinātņu pētījumu centrā.
Foto: Ilona Vēliņa-Švilpe, LU Bibliotēka

Ilona Vēliņa-Švilpe

Viesīte – Rīga – Sidneja:

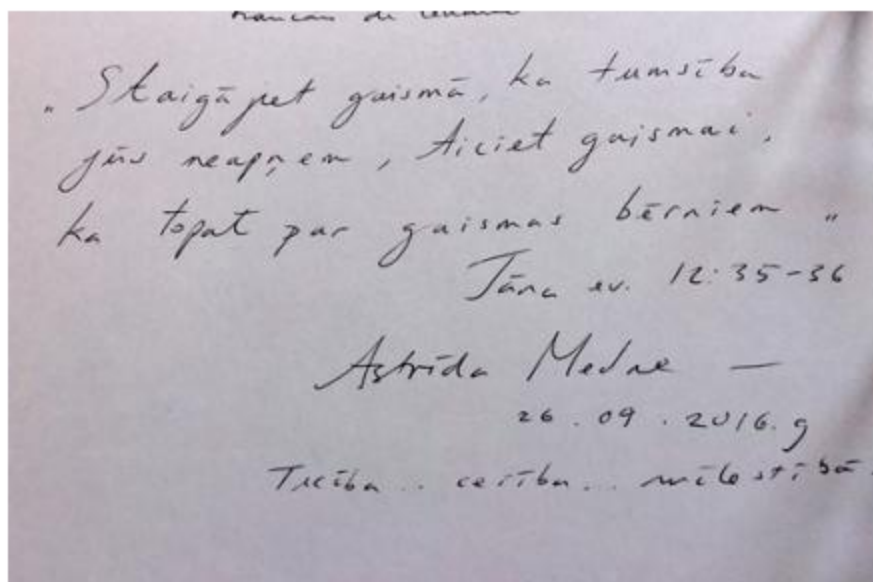
Latvijas vēstures sprīdis vienā likteņstāstā

Septembra sākumā LU Bibliotēku apmeklēja Austrālijā dzimusi latviete Astrīda Medne un uzdāvāja savas mātes Lidijas Mednes (Krēles) atmiņu grāmatu “Vētras traukti dziedātājputni”, kas ir veidota gan latviešu, gan angļu valodā. Grāmatas [pirmais izdevums](#) tika svinīgi atklāts 2014. gadā Latvijas Okupācijas [muzejā](#). Savukārt tagad – 2016. gadā Astrīda Medne apmeklēja Latviju, lai bibliotēkām, muzejiem u.c. atmiņu institūcijām dāvinātu atkārtotu grāmatas izdevumu greznā iesējumā. LU Filozofijas un socioloģijas institūta mutvārdu vēstures pētniece Māra Zirņīte savā atsauksmē par grāmatu raksta: “Šis ir devīgas un mākslinieciskas dabas cilvēka personīgs stāsts, kas arī atspoguļo Latvijas likteņus 20. gadusimtenī. Grāmatā atrodamas fotogrāfijas, kam ir ne tikai personīga vērtība, bet kas arī ilustrē tā laika kultūras vēsturi.”

Līdz Astrīdas Mednes prombraukšanai uz Austrāliju aicinājām viņu uz sarunu, lai uzzinātu vairāk par grāmatas tapšanu.

Kā jūsu mātei Lidijai Mednei radās doma apkopot savas atmiņas grāmatā?

Māte bija ļoti sabiedriska cilvēks. Viņai patika runāt ar cilvēkiem, un viņa bija ļoti lepna par Latviju. Austrālijā tajā laikā bija liela interese par to, kas notika Eiropā pēc Otrā pasaules kara. Lidija Austrālijas sabiedrībai daudz stāstīja par notikumiem Latvijā, viņa pat lasīja referātu par savu darbu Leģionāru slimnīcā. Viņa ļoti labi apzinājās, ka cilvēkiem ir nepieciešama informācija par vēsturi. Arī mēs – ģimene – viņu mudinājām savas atmiņas pierakstīt. Tas bija desmit gadu ilgs darbs. Ļoti daudz deva tas, ka Lidijai bija dienasgrāmata, kurā

Astrīdas Mednes veltījuma ieraksts viesu grāmatā Kerkoviusa namā – LU Humanitāro un sociālo zinātņu pētījumu centrā.
Foto: Ilona Vēliņa-Švilpe, LU Bibliotēka

fiksēts, piemēram, laiks, kad viņa strādāja Ilūkstes slimnīcā, par draudzību ar profesora Paula Stradiņa ģimeni, kura atsāja ļoti paliekošas pēdas Lidijas personības izaugsmē. Diemžēl māte nepiedzīvoja savas atmiņu grāmatas izdošanu, jo aizgāja mūžībā 2011. gadā. Darbu līdz galam izdarīja ģimene.

Jūs grāmatu dāvināt arī Latvijas Universitātei, jo Lidija Medne kaut nedaudz, bet saistīta ar augstskolu?

Ļoti lielu ietekmi uz māti atstāja profesora Paula Stradiņa ģimene – gan daudzpusīgās personības

veidošanās aspektos, gan profesijas izvēlē. Jau no mazām dienām māti interesējusi medicīna, bet iespējams, ka tieši ciešā draudzība ar Stradiņiem bija iemesls izvēlēties medicīnas studijas. 1942. gadā Lidija Rīgā absolvēja 2. ģimnāziju un iestājās LU Medicīnas fakultātē. Diemžēl tā laika likums noteica, ka jāpilda darba dienests – divi gadi. Tāpēc māte divus gadus strādāja Ilūkstē par skolotāju, bet 1944. gadā atgriezās Rīgā un uzsāka darbu jaundibinātajā latviešu Leģionāru slimnīcā. Slimnīcu vadīja ārsts Kārlis Lediņš. Jauns posms mātes dzīvē sākās 1946. gadā, kad viņa Henburgā iestājās Baltijas Universitātes Medicīnas fakultātē, ko vadīja LU bijušais mācībspēks profesors Nikolajs Vētra. Mātes darbu “Kādēļ es izvēlējos studēt medicīnu” profesors Vētra bija atzinis par labāko no visiem studentu darbiem.

Vai jūsu māte Lidija Medne savās atmiņās ir vairāk stāstījusi par darbu Leģionāru slimnīcā? Pulkvedis Kārlis Lediņš bija izcils ārsts: 1926. gadā absolvējis Latvijas Universitāti, apbalvots ar Viestura ordeni.

Māte par šo laiku stāstīja ļoti maz. Viņa savās atmiņās raksta, ka tas bija smags, komplikēts un drudžains darbs. 1944. gada oktobrī līdz ar padomju armijas ienākšanu visa slimnīca ar ievainotajiem bija jāsaģatavo un jāevakuē uz Vāciju. Tas arī tika izdarīts. Alfrēds Dziļums savā autobiogrāfijā “Aizaugušās drupas” atceras manu māti slimnīcā Lībekā. Vislielākā tragēdija Lidijai bija tā,

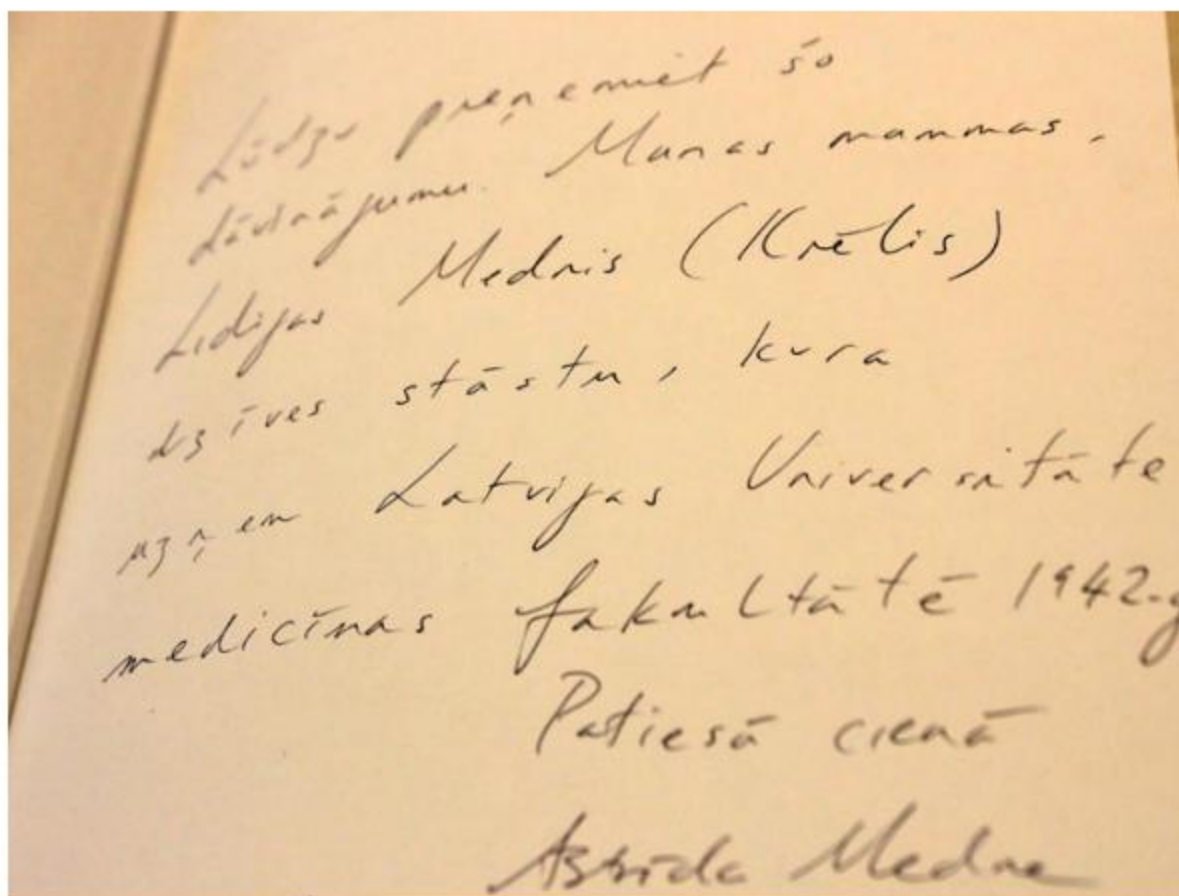

Lidijas Mednes atmiņu grāmatas greznais iesējums. Foto: Ilona Vēliņa-Švilpe, LU Bibliotēka

ka Rīgā palika viņas māte Anna. Lidijas māte strādāja bērnunamā un, kad viss personāls bija aizbēdzis, izvēlējās palikt pie bērniem un pildīt savu pienākumu līdz galam. Viņa bija īsts pienākuma cilvēks, un tāda bija arī mana māte Lidija.

Jūsu māte piedzīvoja smagus zaudējumus – māte palika Latvijā, tēvs – ASV, māsa mira no ievainojuma Vācijā. Kur viņa smēlās spēku?

Viņa nesalūza, kaut daudzi no pārdzīvojumiem salūza un padevās. Mātes dzīves moto bija – liku bēdu zem akmeņa, pāri gāju dziedādama. Iespējams, ka šo dzīvessparu un spēku viņai deva laiks, ko pavadīja Viesītē, un vecāki: tēvs – skolas inspektors, māte – skolotāja, kuri bija enerģiski sabiedriskie darbinieki un īsti pienākuma cilvēki. Viņi apzinājās savu nozīmi un atbildību sabiedrības priekšā, no visas sirds palīdzēja tiem, kuriem klājās grūti. Tāpat arī mana māte bija labestīga, draudzīga un mīlestības pilna. Mani vecāki ļoti daudz strādāja, lai atbalstītu latviešu diasporu Austrālijā – daudz deva ģimenei un sabiedrībai. Māte

Lidijas meitas Astrīdas Mednes veltījuma ieraksts LU Bibliotēkai dāvinātā izdevumā.
Foto: Ilona Vēliņa-Švilpe, LU Bibliotēka

pielika visas pūles, lai koptu latvisko kultūru, bet vienlaicīgi arī apgūtu Austrālijas kultūru. Viņa apzinājās, ka jāiet pie apkārtējās sabiedrības, jādibina saites, sadraudzība un šādā veidā jāiepazīstina sabiedrība ar latviešiem un Latviju.

Atmiņu grāmata bagātīgi ilustrēta ar fotoattēliem, kuros iemūžināta ne tikai Lidija Medne un viņas ģimene, bet uzskatāmi redzamas arī tālaika sadzīves un kultūras iezīmes. Foto: Ilona Vēliņa-Švilpe, LU Bibliotēka

Periodisko izdevumu jaunumi

Katru gadu LU Bibliotēka piedāvā lietotājiem plašu periodisko izdevumu klāstu. Šogad pieejams ievērojams skaits drukāto žurnālu – 203, no tiem 28 ir arī elektroniskā versijā. Abonēti 12 elektroniskie izdevumi: "iFinances.lv", "Jurista Vārds", "International Journal of Lexicography", "International Journal of Corpus Linguistics", "Journal of Chemical Education", "IEEE Software", "IEEE Transactions on Knowledge and Data Engineering", "IEEE Transactions on Software Engineering", "Nodokļu Likumu Komentāri", "Skolas Psiholoģija", "Skolas Vārds", "Pirmsskola".

Lietotājiem tiek piedāvāta iespēja lasīt šādus pieprasītus žurnālus elektroniskā veidā:

Sīkāka informācija par pieejamajiem e-resursiem un gada jaunumiem atspoguļota LU Bibliotēkas tīmekļa vietnē: LU Bibliotēka → Resursi → E-resursi no A līdz Z: <http://www.biblioteka.lu.lv/e-resursi/a-z/a/>

Lai sekmētu studijas un zinātnes attīstību Latvijas Universitātē un piesaistītu uzmanību nopietniem nozaru e-resursiem, LU Bibliotēka aicina aktīvi izmantot e-žurnālus. Piemēram, Dabaszinātņu bibliotēkā ir izvietoti informatīvie plakāti par konkrētiem e-žurnāliem. Izmantojot datubāzes *Web of Science* citēšanas indeksu (*InCites Journal Citation Reports*), tika izvēlēti šādi ārvalstu izdevumi dabaszinātnēs: "Cell Reports", "Cell Geoinformatics & Geostatistics", "Journal of Chemical Education", "Nature Cell Biology", "Nature Chemistry", "Nature Genetics", "Nature Methods", "Nature", "Trends in Cell Biology", "Trends in Plant Science". Tiek piedāvāts arī Latvijas izdevums "Putni Dabā".

Kopumā LU Bibliotēkā pieejami vairāk nekā 38 000 e-žurnālu.

LU Bibliotēkā 2016. gadā

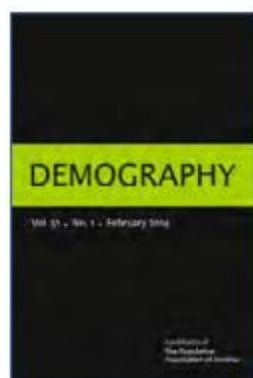
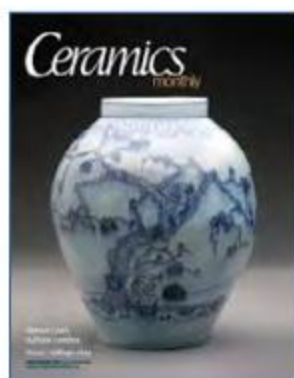
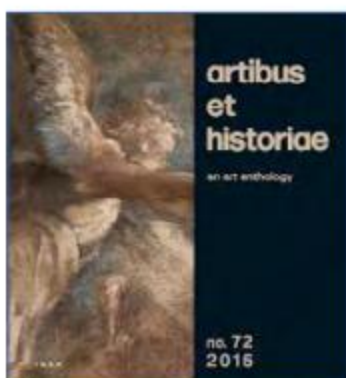

Ieceri īpašā veidā reklamēt LU Bibliotēkas krājumā esošos e-žurnālus attīstīsim arī turpmāk, un šogad ir iepļānots arī pārējās nozaru bibliotēkās izveidot e-žurnālu plakātus.

Latvijas žurnāli, kas ir iznākuši 2016. gadā: "Ceļojums Vēsturē", "Deviņvīri", "Dzīvnieku Pasaule", "Latvijas Universitātes Žurnāls. Vēsture", "Nezināmā Kara Vēsture", "Patiesie Noziegumi".

2016. gada jaunumi

Žurnāli, kas abonēti no šī gada: "Artibus et Historia", "Ceramics Monthly", "Demography", "IEEE Software" (e-žurnāls), "IEEE Transactions on Knowledge and Data Engineering" (e-žurnāls), "IEEE Transactions on Software Engineering" (e-žurnāls), "Novum".

Lai varētu ērti un pārskatāmi orientēties LU Bibliotēkas krājumā esošo periodisko izdevumu klāstā, tika uzlabota informācijas atspoguļošana LU Bibliotēkas tīmekļa vietnē **Periodika no A līdz Z**.

Informācija par pieejamajiem drukātajiem periodiskajiem izdevumiem atrodama LU Bibliotēkas tīmekļa vietnē: LU Bibliotēka → Resursi → Periodika no A līdz Z: <http://www.biblioteka.lu.lv/e-resursi/periodika-a-z/burts-a/>

Lietotāju ērtībām periodiskie izdevumi sakārtoti pēc alfabēta, kā arī ievietota informācija, kurā nozaru bibliotēkā var iepazīties ar konkrēto periodisko izdevumu. Izdevuma nosaukumam pievienota īsa anotācija un attēls; norādīti jaunākie izdevumi un žurnāli, kuriem ir elektroniskā versija.

LU Bibliotēkas lietotāji ir aicināti iepazīties ar periodisko izdevumu jaunumiem.

Pārskats par dāvinātājiem

2015./2016. akadēmiskajā gadā LU Bibliotēkas krājums papildinājies ar vērtīgiem privātpersonu un organizāciju dāvinājumiem. Šis gads ir bijis īpaši bagāts ar lieliem dāvinājumiem, ko esam saņēmuši no Sniedzes Eglītes, Laimdotas Zorgēvičas, Sniedzes Kāles, prof. J. Sīkstulja ģimenes, prof. Roberta Muža, Ilgas Blank, Dainas Turlāspastares, Ilzes Puriņas, Kārļa Žola, Vijas Oses, Ineses Auziņas-Šmites, Gaļinas Bernšteinas, Sv. Andreja draudzes Toronto, Spānijas Karalistes vēstniecības, Baltijas-Vācijas Augstskolu biroja, Latvijas Republikas Ārlietu ministrijas, grāmatu antikvariāta "Jumava" u.c. Šajā pārskatā minēšu tikai dažus dāvinātājus un sniegšu īsu aprakstu, ar kādiem izdevumiem bagātinājies mūsu Bibliotēkas krājums.

Pateicoties LU mecenātiem Arturam un Elīnai Veismaņiem, pie lasītājiem nonācis vairāk nekā 100 žurnālu un grāmatu angļu, latviešu un krievu valodā. Izdevumu saturs – viduslaiku vēsture, filozofija, teoloģija, tiesību zinātne. Tostarp nozīmīgi ir žurnālu komplekti: "Средние века : исследования по истории Средневековья и раннего Нового времени", "Вопросы истории" un "Кентавр = Centaurus : studia classica et mediaevalia".

Вѐлос pievѐrst uzmanību arī dažām ļoti interesantām grāmatām: Žaka Era (*Jacques Heers*) "Рождение капитализма в средние века : менялы, ростовщики и крупные финансисты" (Санкт-Петербург : Евразия, 2014), "Золотые копи и россыпи самоцветов : история аббасидской династии (749–947 г.г.)" (Москва : Наталис, 2002), Jaroslava Šimova (*Ярослав Шимов*) "Меч Христов : Карл Анжуйский и становление Запада" (Москва : Издательство Института Гайдара, 2015), Ēvalda Mugerēviča "Rietumeiropas hronikas par baltu apdzīvotām zemēm: 9.–13. gadsimta hroniku fragmenti, tulkojumi un komentāri" (Rīga : Latvijas vēstures institūta apgāds, 2015).

Nacionālais kino centrs atbalstījis LU Bibliotēku, dāvinot apjomīgu filmu kolekciju "Latvijas filmu izlase" DVD formātā, kurā apkopotas Latvijas kino vēstures būtiskākās parādības un spilgti mūsdienu kinomākslas

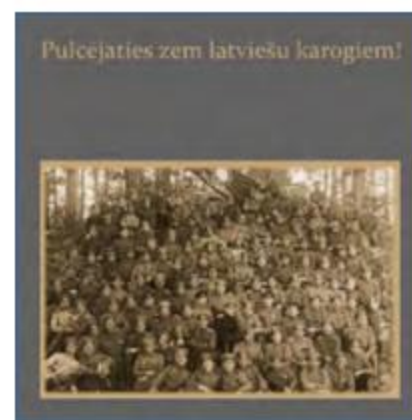
Latvijas vēstures institūta apgāds, 2015).

Кентавр = Centaurus : studia classica et mediaevalia. Москва : Российский государственный гуманитарный университет, 2004

Средние века : исследования по истории Средневековья и раннего Нового времени. Москва : Наука, 1942

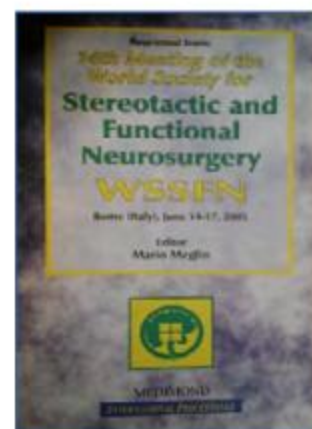
Pulcējaties zem latviešu karogiem! Rīga : Zelta grauds, 2013

Zariņš, V. Brīvības pievārtē : publicistika un intervijas, 1995–2001. Rīga : LU Filozofijas un socioloģijas institūts, 2005

Latvijas filmu izlase. Rīga : Nacionālais kino centrs, 2015

Meeting of the World Society for Stereotactic and Functional Neurosurgery. XIIth Meeting of the World Society for Stereotactic and Functional Neurosurgery : Lyon, July 1–4, 1997. Basel : Karger, 1997

Aksis, I. Diagnostics and surgical treatment of the rhizopathy of cranial nerve compression : summary of the habilitation work, speciality – neurosurgery. Rīga : [b.i.], 1994

iepriekšējā mācību gadā

paraugi. Izlases veidošanai tika sapulcināti filmu nozares eksperti, un darba grupas diskusiju rezultātā izlasē ievietotas 70 Latvijas filmas, kas grupētas divos hronoloģiskos periodos – klasiskais kino un mūsdienas.

Latvijas Valsts prezidents Raimonds Vējonis LU Sociālo zinātņu fakultātei uzdāvinājis grāmatu "Pulcējaties zem latviešu karogiem!" (Rīga: Zelta grauds, 2013). Grāmatā apkopota informācija par latviešu strēlnieku cīņām un gaitām gan Pirmā pasaules kara laikā, gan Krievijas pilsoņu kara frontēs. Grāmatā ir dāvinātāja veltījuma ieraksts: "Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātei! Pateicos par iesaisti Valsts aizsardzības koncepcijas izstrādes diskusijas organizēšanā! Aizsardzības ministrs Raimonds Vējonis. 2015. gada aprīlī."

LU Medicīnas fakultātes asociētais profesors Igors Akšiks LU Bibliotēkai uzdāvinājis 299 eksemplārus – nozīmīgas zinātniskās publikācijas un mācību literatūru medicīnas nozarē. Starp grāmatām ir daudz promocijas darbu kopsavilkumu un paša profesora darbi neuroķirurgijā.

Latvijas Mākslas akadēmijas profesors Andris Rubenis regulāri no 2009. gada dāvina mūsu Bibliotēkai savas grāmatas vēstures, ētikas, mākslas un kultūras vēstures nozarē. 2015. gadā profesors uzdāvināja grāmatas "Mākslas vēstures teorijas vēsture: XIX gs. 90. gadi – XX gs. 90. gadi" un "Antīkā pasaule un agrā kristietība: materiāli Rietumeiropas ētikas vēsturei: antoloģija: mācību līdzeklis".

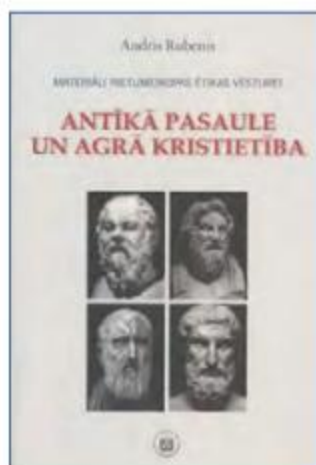
Latviešu filozofa un politiķa, tulkotāja, filozofijas zinātņu doktora, Latvijas Zinātņu akadēmijas korespondētājlocekļa, Triju Zvaigžņu ordeņa kavaliera, LU profesora Viļņa Zariņa ģimene pasniegusi LU Bibliotēkai unikālu dāvanu – profesora privātbibliotēku. Šo dāvinājumu padara īpašu gan Viļņa Zariņa manuskripti un viņa paša darbu publicējumi, gan profesora latviešu valodā tulcotie pasauleslaveno filozofu darbi (Dekarta, Voltēra, Didro, Larošfuko u.c.).

Pateicoties Daugavpils Universitātes asociētajam profesoram Mihailam Gorskim, LU Bibliotēkas krājums papildināts ar viņa savāktu vēsturisko dabaszinātņu mācību grāmatu kolekciju. Lielākā daļa uzdāvināto grāmatu līdz šim nebija Bibliotēkas krājumā. Kolekcijas vērtību un unikalitāti nosaka arī fakts, ka tā apvieno tagad jau par retumu kļuvušas mācību grāmatas ķīmijā, botānijā, cilvēka anatomijā, bioloģijā, zooloģijā, kas izdotas 19. gs. un 20. gs. sākumā Krievijā un Latvijā.

Pateicoties visiem dāvinātājiem, LU Bibliotēkas krājums ir papildināts ar nozīmīgiem un vērtīgiem izdevumiem, kas pētnieciskajā darbā lieti noder gan studentiem, gan akadēmiskajam personālam. Novērtēsim arī jūsu turpmāko līdzdalību LU Bibliotēkas krājuma papildināšanā. Paldies visiem, kas dāvinājuši LU Bibliotēkai labas un vērtīgas grāmatas!

Rubenis, A. Mākslas vēstures teorijas vēsture: XIX gs. 90. gadi – XX gs. 90. gadi. Rīga: Autorizdevums, 2015

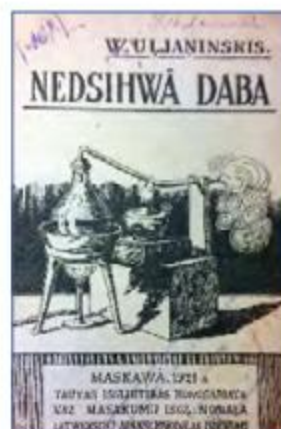
Rubenis, A. Antīkā pasaule un agrā kristietība. Rīga: Autorizdevums, 2015

La Rochefoucauld, F. Maksimas. Rīga: Zvaigzne, 1992

Bendjebbar, A. Mūsdienu pasaule: ilustrēta vēstures lielo notikumu hronika. Rīga: Zvaigzne ABC, 1997

Uljaņinskis, V. W. Nedsihwā daba: ar 166 sihmejumeem. Maskavā: Kreewijas Isglihtības Komisariata Nazion. masak isglihtības nodaļas Latweeschu apakschnodaļa, 1921

Schmeil, O. Dabas stāsti: no bioloģiskā redzes stāvokļa. Rīga: K. J. Zihmaņa apgādībā, 1908

Dabaszinību mācību grāmatas laiku laikos

Mihails Gorskis

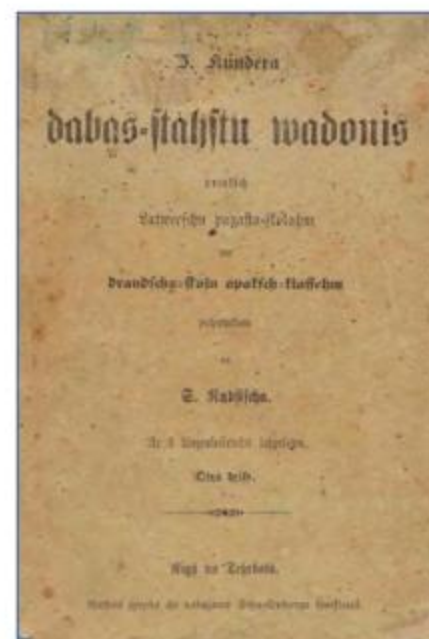
LU Bibliotēkas krājums regulāri tiek papildināts ar dāvinājumiem – gan vēsturiskiem, gan mūsdienīgiem informācijas resursiem, kas tiek popularizēti un piedāvāti LU Bibliotēkas lietotājiem.

Šogad LU Bibliotēka saņēmusi vērienīgu, vēsturisku un nozīmīgu dāvinājumu dabaszinātņu metodikā – pedagoģijas doktora Mihaila Gorska dabaszinību mācību grāmatu kolekciju.

Mihails Gorskis ir lecasas vidusskolas ķīmijas skolotājs (kopš 1972. gada), Daugavpils Universitātes docents (2000–2008), asociētais profesors (līdz 2015. gadam) un ķīmijas didaktikas speciālists. M. Gorskis izskolojis daudzus ļoti talantīgus ķīmiķus, tā nesdams Latvijas vārdu pasaulē. Pieminēšanas vērts ir 1998. gads, kad starptautiskā komiteja Anglijā nominējusi Mihailu Gorski par Pasaules tūkstošgades cilvēku (*International Man of the Millennium*).

Kolekcijas autors kopš 2005. gada ir pētījis dabaszinību metodikas attīstības vēsturi Latvijā. Kā jau īstenam pētniekam pienākas, M. Gorskis par savu pētāmo tēmu ir vācis un apkopojis dažādus materiālus, grāmatas un rakstus. Laika gaitā ir uzkrāti nozīmīgi dažādu autoru darbi dabaszinātņu metodikā, piemēram, Johana Kundera senākā Latvijā izdotā mācību grāmata “Dabas stāstu vadonis” (1886).

M. Gorskis dabaszinību mācību grāmatu

Johana Kundera “Dabas stāstu vadonis”. 1886

kolekciju veidojis kopš 1977. gada. Savāktie materiāli raisījuši lielu interesi, tāpēc 1986. gadā Daugavpils Pedagoģiskajā institūtā tika sarīkota pirmā kolekcijas mācību grāmatu izstāde. Tai sekojušas izstādes Bauskas rajona Pedagogu izglītības centrā, tad Rīgā Latvijas ķīmijas vēstures muzejā un Liepājas pilsētas skolu valdē, kur tika eksponēti 170 dabaszinību mācību grāmatu eksemplāri.

Kopumā M. Gorskis LU Bibliotēkai nodevis 144 eksemplāru lielu kolekciju – 38 izdevumi ir krievu valodā, 106 – latviešu valodā. Mihaila Gorska kolekcija pēc izdošanas vietas un laika aptvēruma iedalāma trīs nozīmīgākajās grupās:

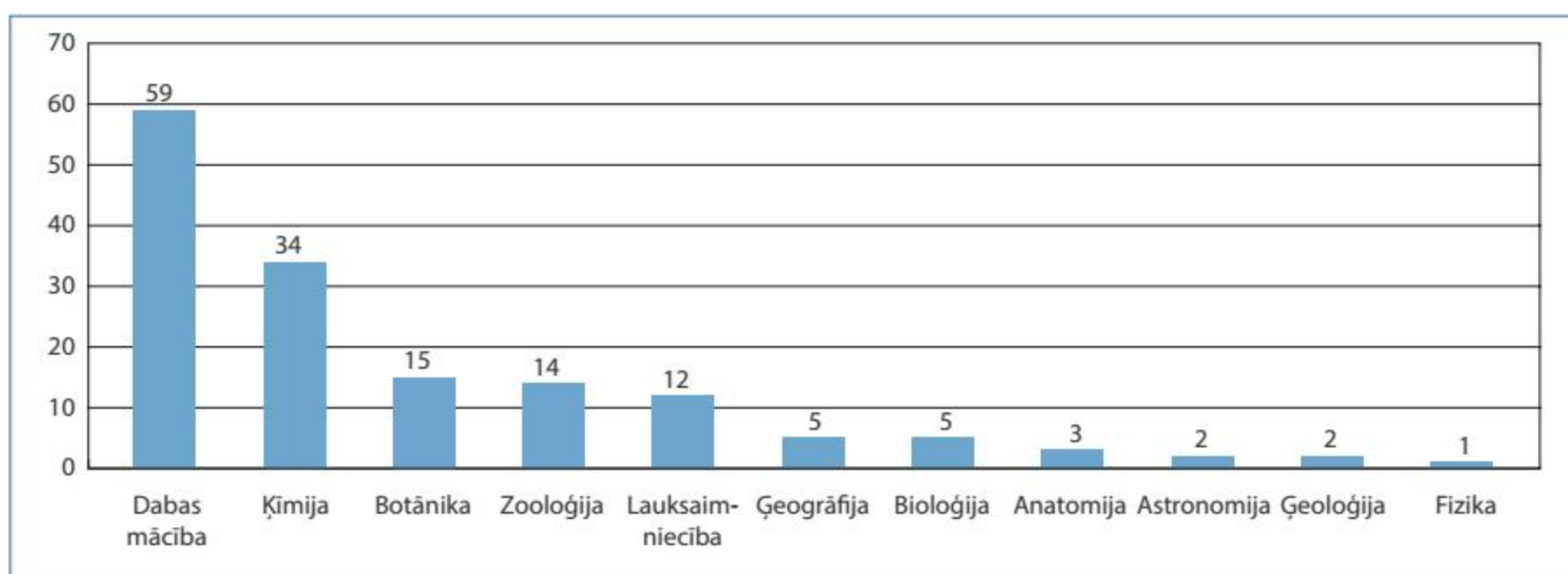
- dažādās cariskās Krievijas pilsētās – Rīgā, Maskavā, Odesā, Kijevā, Sanktpēterburgā – izdotās grāmatas (1879–1927) ķīmijā, zooloģijā, botānikā, dabaszinībās;
- Latvijā izdotās (1901–1940) mācību grāmatas – dažādi tulkojumi, terminoloģija, mācību grāmatas latgaliešu valodā, lauksaimniecība un ķīmija.

Nozīmīgākie autori: G. Vanags, K. Ādamsons, V. Mālkalns, R. Liepiņš, P. Gustavs, M. Rāčenis;

- gan Maskavā (1921), gan Latvijā izdotās grāmatas visās dabaszinātņu nozarēs (1907–1939).

Kā redzams diagrammā, M. Gorska kolekcijas izdevumi iedalāmi 11 galvenajās nozarēs. Visvairāk izdevumu ir dabaszinībās – 59, ķīmijā – 34, botānikā – 15, zooloģijā – 14, lauksaimniecībā – 12, ģeogrāfijā un bioloģijā – katrā pa 5 izdevumiem, anatomijā – 3, astronomijā un ģeoloģijā – katrā pa 2 izdevumiem, fizikā – 1 izdevums. Vairākos lauksaimniecības izdevumos ir apskatītas divas nozares – gan dabas mācība, gan lauksaimniecība.

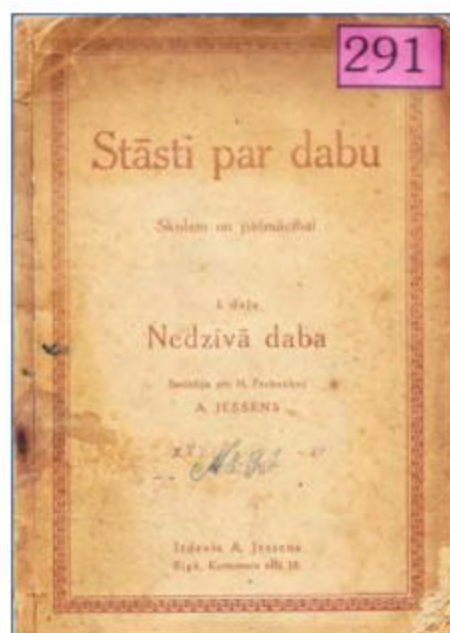
Šīs kolekcijas tapšanai ir savs stāsts. Kāds? To uzzināsit šiem izdevumiem veltītajā izstādes atklāšanā 11. novembrī LU Bibliotēkas Dabaszinātņu bibliotēkā, kur būs iespēja tikties ar pašu kolekcijas autoru Mihailu Gorski. Izstāde “Dabaszinību mācību grāmatas laiku laikos” būs apskatāma Dabaszinātņu bibliotēkā līdz 2017. gada 31. janvārim. Vēsturisko izdevumu kolekciju papildinās arī eksponāti no Rīgas Skolu muzeja kolekcijas.

M. Gorska kolekcijas iedalījums pa nozarēm

Dabaszinību grāmata latgaliešu valodā. 1921

Stāsti par dabu. Skolām un pašmācībai. 1921

Mācību grāmata ķīmijā – K. Ādamsona “Dabas mācība: ķīmijas pamatjēdzieni”. 1925

H. Vagnera darbs “Pirmie stāsti dabas mācībām” vecajā ortogrāfijā. 1907

Akcija “Uzdāvinini grāmatu bibliotēkai!”

2016. gada aprīlī tika aizsākta LU Bibliotēkā līdz šim nebijusi akcija – aicinājums dāvināt studijām un pētniecībai noderīgus informācijas resursus. Atsaucība ir bijusi liela, un kopumā akcijas gaitā LU Bibliotēkas krājums ir papildināts ar vairāk nekā 1200 izdevumiem.

Grāmatas dāvina studenti, mācībspēki, citi LU Bibliotēkas lietotāji, kā arī dažādas organizācijas. Daži akcijas atbalstītāji, piemēram, LU Astronomijas institūta zinātniskā asistente un žurnāla “Zvaigžņotā Debess” atbildīgā sekretāre Irena Pundure, īpaši gaidījuši akcijas sākumu, lai uzdāvinātu grāmatu.

Vasaras vidū mūs patīkami pārsteidza Latvijas Republikas Ārlietu ministrijas darbinieki, kas sociālajos tīklos bija pamanījuši mūsu aktivitāti. Tika meklētas kastes un rūpīgi atlasītas grāmatas, lai tās nogādātu LU Bibliotēkā. Ārlietu ministrija uzdāvinājusi grāmatas par Latvijas un pasaules vēsturi, uzziņu literatūru par aktuāliem ārpolitikas jautājumiem, kā arī daiļliteratūru un citus izdevumus. Prof. Ēriks Jēkabsons palīdzējis papildināt LU Bibliotēkas krājumu ar vērtīgiem izdevumiem, kādu līdz šim krājumā nav bijis. LU prorektors prof. Valdis Segliņš un prof. Žaneta Ozoliņa dāvinājuši savas monogrāfijas. Dāvinājumi saņemti no doc. Vladimira Ivina (2016. gadā izdotie žurnāli datorzinātnēs), prof. Roberta Škapara, prof. Ilgvara Misāna un daudziem citiem.

LU Bibliotēkas uzsāktā un klientu atsaucību guvusī akcija vēl turpinās. Grāmatas, ko vēlaties dāvināt LU Bibliotēkai, varat ievietot īpašā akcijas kastē ar atpazīstamības zīmi, kurā redzams studiju programmas “Informācijas pārvaldība” 2015. gada absolvents un šīs akcijas vēstnesis Arvis. Dāvinājumus pieņem jebkurā laikā ikvienā nozaru bibliotēkā.

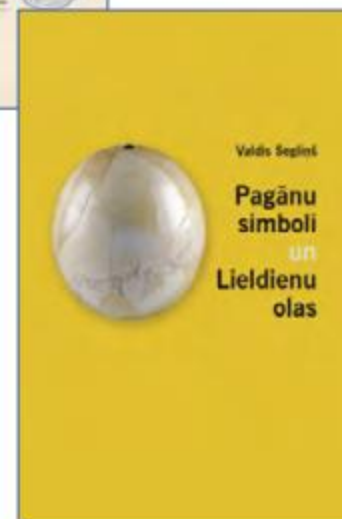

Ar LU Bibliotēkai nepieciešamo grāmatu sarakstu varat iepazīties [šeit](#). Paldies akcijas vēstnesim Arvim un ikvienam akcijas dalībniekam!

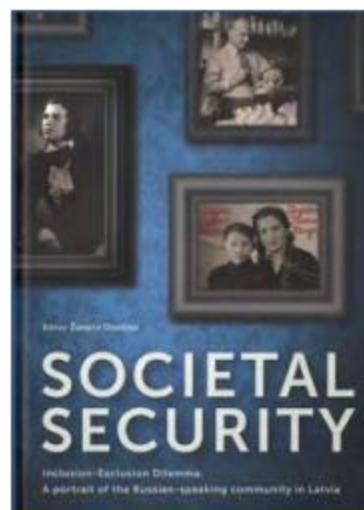
LU Bibliotēka pateicas ikvienam dāvinātājam!

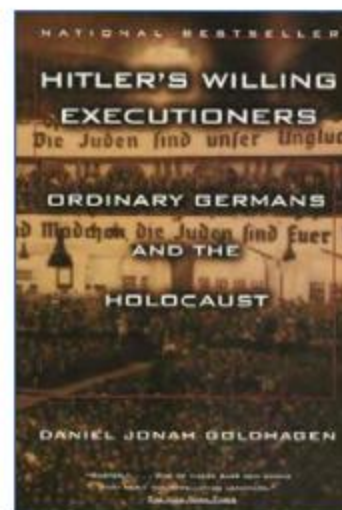
Andrups, J. Latvian literature : essays. Stockholm : M. Goppers (Zelta ābele), 1954

Segliņš, V. Pagānu simboli un Lieldienu olas. Daugavpils : Daugavpils Universitātes akadēmiskais apgāds “Saule”, 2016

Societal security : inclusion-exclusion dilemma : a portrait of the russian-speaking community in Latvia / editor Žaneta Ozoliņa. Rīga : Zinātne, 2016

Goldhagen, D. J. Hitler's willing executioners : ordinary Germans and the Holocaust. New York : Vintage Books, 1997

Stop! Nofilmēts!

Īsfilmas "ARTA" aina LU Bibliotēkā

Vasaras sākumā Bibliotēka Raiņa bulvārī uz vienu dienu pārtapa filmēšanas laukumā, jo tika uzņemta aina no Latvijas un Beļģijas kopražojuma īsfilmas "ARTA". Tas ir jaunās režisores Dārtas Putniņas diplomdarbs, kas izstrādāts maģistrantūras studijās Sv. Lūkasa Mākslas institūtā Briselē (*LUCA School of Arts*). Galvenajā lomā iejutusies jaunā aktrise Ance Strazda, savukārt viņas partneris ir Latvijas Nacionālā teātra aktieris Arturs Krūzkops. Lai arī Bibliotēkā Raiņa bulvārī ir filmētas gan intervijas un video sižeti, gan tapušas fotosešijas, tomēr īsfilmas "ARTA" ainas filmēšana notika kā īstā filmēšanas laukumā. Bija gan filmēšanas kameras statīvs uz sliedēm, gan speciāls mikrofons, tika lietota filmēšanas klapīte, un atskanēja režisores komanda: "Uzmanību! Klusumu!"

Pasaules pirmizrādi īsfilma piedzīvojusi Beļģijas jauno režisoru prestižajā Biržas teātrī (*Beursschouwburg*) – vienā no Briseles pazīstamākajiem neatkarīgās mākslas un kultūras centriem. Savukārt pirmizrāde Latvijā notika 3. oktobrī kinoteātrī "K Suns". Kinoteātrī bija pulcējies plašs skatītāju loks, pārsvarā – jaunieši, un pirmizrāde norisinājās sirsnīgā un brīvā gaisotnē.

Kā tad īsfilmā izskatās LU Bibliotēka? Filmas darbība sākas ar sižetu, kas tapa Bibliotēkā Raiņa bulvārī: kamēr barga bibliotekāre stostē neapzinīgu lasītāju, kas sabojājis grāmatu, galvenā varone Arta aizlavās starp plauktiem un neuzkrītoši no kāda izdevuma izplēš lapu ar aizmiguša cilvēka ilustrāciju. Tālāk jau risinās pašas Artas piedzīvojumi – vai tie ir īstenībā vai sapnī, tas lai paliek katra skatītāja iztēlē. Priece īsfilmas autoru korektā attieksme pret visiem, kas bija iesaistīti filmas tapšanā.

Īsfilmas "ARTA" pirmās ainas uzņemšana Bibliotēkā Raiņa bulvārī. Foto: Ilze Veigura, LU Bibliotēka

Noslēguma titros, kur īsfilmas veidotāji izsaka pateicību par sadarbību, pirmā ir minēta Latvijas Universitātes Bibliotēka. Esam priecīgi un gandarīti, ka jaunās režisores Dārtas Putniņas un viņas komandas kopdarbs tika iekļauts arī studentu darbu konkursā nacionālajai kino balvai "Lielais Kristaps".

Īsfilmas "ARTA" pirmizrāde Latvijā kinoteātrī "K Suns". No kreisās: producete Kristīne Freiberga, režisore Dārta Putniņa un īsfilmas aktieri. Foto: Ilona Vēliņa-Švilpe, LU Bibliotēka

Īsfilmas "ARTA" komanda pēc filmēšanas Bibliotēkā Raiņa bulvārī. Foto: Ilze Veigura, LU Bibliotēka

Režisore Dārta Putniņa pēc īsfilmas "ARTA" pirmizrādes kinoteātrī "K Suns". Foto: Ilona Vēliņa-Švilpe, LU Bibliotēka

Dzīvnieks manā mājā

LU Bibliotēkas darbinieki un viņu mīluļi

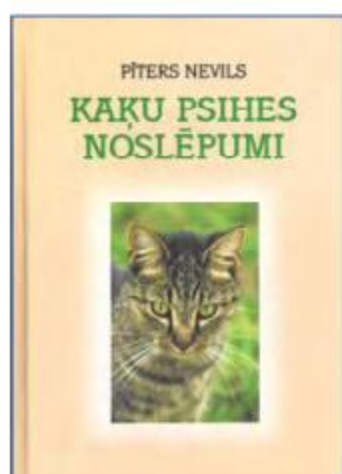
Vai esi aizdomājies, kāpēc mīli to blēņdari, kas saplosījis tava dīvāna stūri, apgrauzis krēsla kāju vai pacienties sabojāt jaunās mēbeles? Vai “ķepa uz sirds” reizēm nepārvēršas par “sirdi ķepā” – tiek piedots, pirms vēl kārtējā blēņa pastrādāta.

Man kā bibliotēkas darbiniecei ir pazīstams plašs grāmatu klāsts par kaķiem, suņiem un citiem mīldzīvniekiem, kas mūsu dzīvi dara krāsaināku un sirsnīgāku. Mani īpaši aizkustināja neredzīgā kaķēna un viņa saimnieces dzīvesstāsts Gvenas Kūperes grāmatā “Homēra odiseja”. Kaķēna Homēra nesatricināmā uzticība, mīlestība un dzīvesprieks, pārvarot visus šķēršļus, izmainīja saimnieces domāšanu un attieksmi pret dzīvi.

Arī ikviena kaķa vai suņa dzīve patiesībā ir stāsta vērtā. Jautājums tikai, vai es to saprotu un vēlos dalīties gūtajās emocijās, ko mans dzīvnieks ir devis. Katra dzīva radība ir savā ziņā unikāla bagātība, kas cilvēkam dota, lai viņš censtos izprast citu dzīvu būtņi, palīdzēt tai un vēl vairāk mīlestības un pieķeršanās saņemtu atpakaļ.

Labs palīgs saskarsmei ar dzīvniekiem ir kaķu psihologa Pītera Nevila grāmata “Kaķa psihes noslēpumi”. Aprakstītās situācijas palīdz izprast, kā darbojas kaķa prāts, kāpēc tieši tāda ir dzīvnieka uzvedība, kā arī sekmīgi komunicēt un palīdzēt dzīvniekam. No komunikācijas pieredzes ar savu runci Rūdi varu ieteikt ielūkoties šajā grāmatā, lai atrastu noderīgu informāciju.

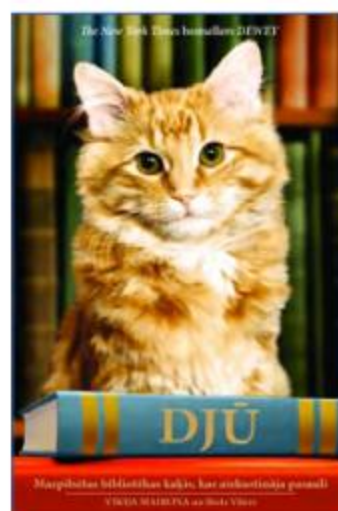
Daudziem bērniņā ir bijuši mīļi dzīvnieki vai vismaz rotaļlietu dzīvnieki. Reizēm dodamies uz zooloģisko dārzu, dzīvnieku izstādēm vai ar acīm apmīļojam dzīvās radībiņas uz ielas. Jautājums, kāpēc?

Viena no atbildēm varētu būt – tas noņem spriedzi, rada pozitīvas emocijas. Zināma patiesība jau ir, ka dzīvnieki ārstē, – kaķi izvēlas gulēt uz cilvēka slimās vietas, un tam ir dziedinošs efekts (ar nosacījumu, ka “terapijam” ir laba veselība). Tā ir mana atbildība! Suņa mēlīte

darbojas dziednieciski, nemaz jau nerunājot par delfīnu vai zirgu psiholoģisko palīdzību. Ikvienai dzīvai radībai ir noteikta loma dabā un tāpat arī mūsu dzīvē.

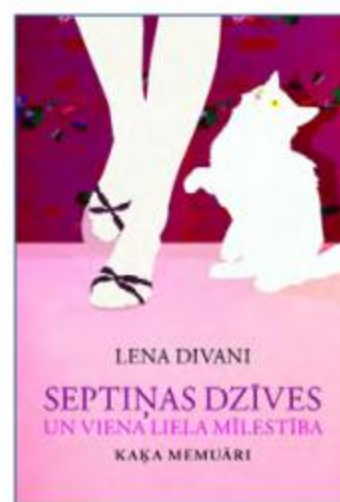
Kāpēc es spriedelēju par dzīvniekiem “Bibliotēkas Jaunumu” izdevumā? Laikam jau tāpēc, ka tuvojās ziema un būtu derīgi padomāt, kā mēs varētu palīdzēt dzīvnieciņiem, kuriem klājas grūti un kuru dzīvesstāstu mēs varam vērst uz labu, “adoptējot”, “piedeklarējot” vai citādi atbalstot un nepaejot garām.

Lai varbūt veicinātu iedvesmu kādam drosmīgam solim – pieņemt savā mājā kaķi vai suni, ilustrācijai izvēlējos dažas aizraujošas grāmatas.

Vikijas Maironas un Breta Vitera grāmata “Djū. Mazpilsētas bibliotēkas kaķis, kas aizkustināja pasauli” galvenais varonis Djū ieguva pasaules slavu, būdams kādas amerikāņu mazpilsētas bibliotēkas iemītnieks, jo spēja mainīt bibliotēkas darbinieku un apmeklētāju ikdienu un visas pilsētiņas dzīvi.

Zaks ir liels prātvēders, labs biedrs un intelektuāls ģimenes draugs. Stāsts no kaķa viedokļa ir viegls, patīkams un ļoti trāpīgs. Grāmata rosina kaut reizi paprātrot par to, ko gan kaķi īsti domā par cilvēkiem.

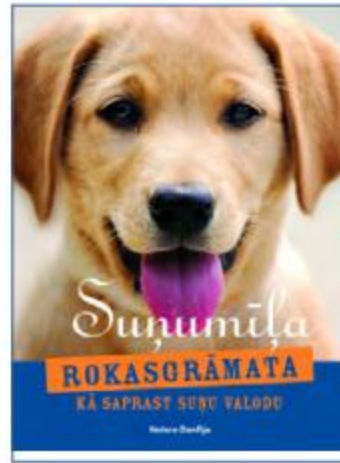
Mākslas vēsturnieces un dzīvnieku ekspertes Temzinas Pikerelas grāmata “Kaķa grācija” ir šī valdzinošā dzīvnieka slavinājums un stāsts par kaķa tālo ceļu no dzīves savvaļā līdz mājas omulībai, par notikumiem bagāto un trauksmaino kaķu dzīvi.

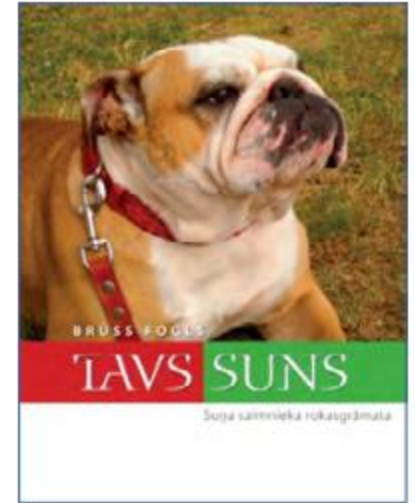

Barojot mājas mīļus, ieskatīsimies recepšu grāmatā, lai uzzinātu, kā veikalā pirktu barību papildināt ar mājas gatavotas barības sastāvdaļām, padarot maltīti veselīgāku un daudzveidīgāku.

Suns pamatoti tiek dēvēts par cilvēka labāko draugu. Grāmata palīdzēs cilvēkam kļūt par labāku suņa draugu – izprast suņa uzvedību, pareizi viņu mācīt, risināt suņa veselības un uzvedības problēmas, kā arī stiprināt intelektuālās un emocionālās saites ar četrkājaino mīluli.

Suns visā savā daudzveidībā – suņa saimnieka rokasgrāmatā ar suņa ķermeņa kustību valodas, “sarunu” un rituālu momentuzņēmumiem (vairāk nekā 350 fotogrāfiju). Grāmatas autors Brūss Fogls ir pasaulē plaši pazīstams dzīvnieku uzvedības pētnieks, veterinārķirurgs, rakstnieks un dzīvnieku šķirņu veidotājs.

Pēc īsā ieskata literātu un profesionāļu sarakstītajās grāmatās aicinu ielūkoties mūsu Bibliotēkas darbinieku stāstījumos un mājas mīļņu fotogrāfijās. Tas ļaus visnotaļ profesionālajā “Bibliotēkas Jaunumu” izdevumā uz brīdi relaksēties un padomāt par vispārcilvēciskām vērtībām.

Man uz ķepām ir sirsniņa

Arī paši mazākie jūsmo par mani

Kārtējā fotosesija...

Esmu visu mājinieku mīlulis

Sveiki! Mani sauc Pumpiņš

Rotaļas un spēles...

Esmu kaķu dāma savas dzīves labākajos gados

Kopīga atpūta

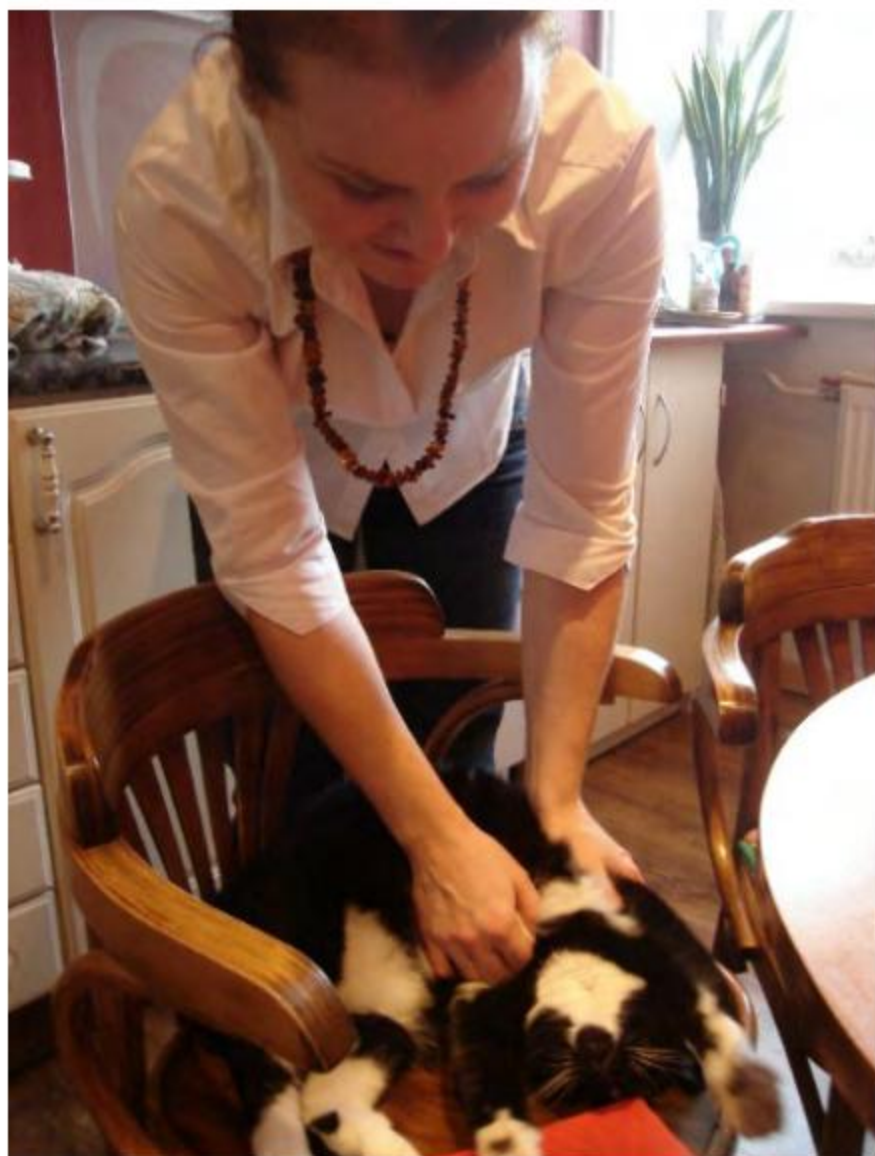
Laiks radošām izpausmēm

Odrijas Gercānes ģimenes mīļi reprezentē sevi paši

Jekaterina Šabaļina

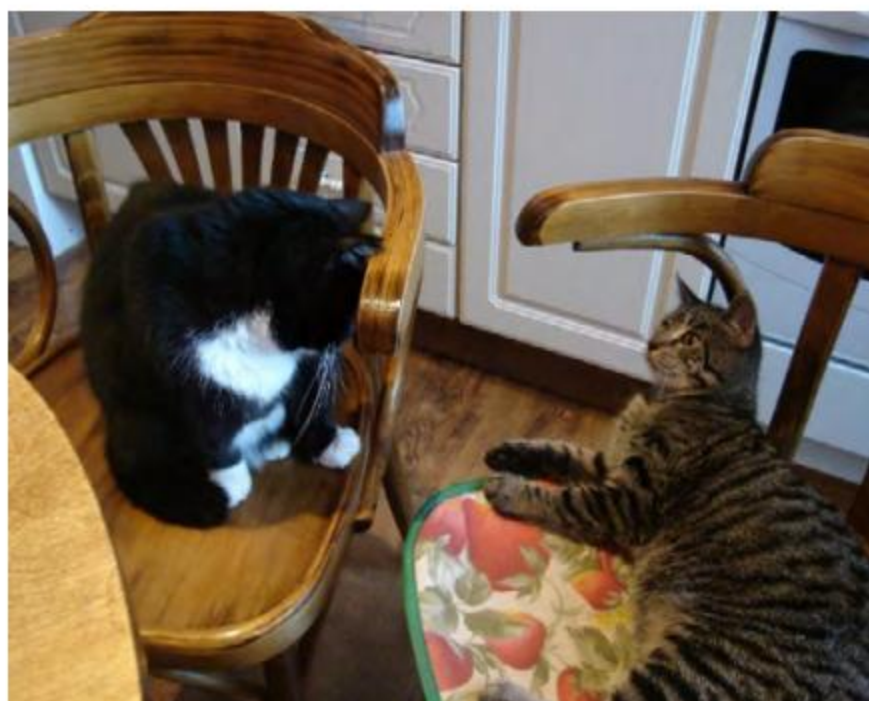
“Katru reizi, dzirdot, ka dzīvniekiem nav dvēseles, es ļoti apvainojos. Esmu pārliecināta: ja ir raksturs, tad ir arī personība, intelekts un dvēsele. Mans pirmais kaķis bija Īstais Mačo – mājās viņš rādījās tikai paēst, mazliet pagulēt un ar lepnumu parādīt jaunās rētas. Vēl tagad es katru rudu kaķēnu rajonā uzskatu par “mazbērniņu”.

Mans tagadējais kaķis Toša ir pilnīgi citāds – visā mūžā (11 gadi) viņš NEKAD nav bijis uz ielas, pat nezina, kā izskatās dzīvokļa durvis no ārpuses. Atšķirībā no sava priekšteča, kas visas savas dzīves laikā nepateica neko lieku, bet tikai deva īsas un skaidras pavēles: atver durvis, pabaro, gribu ārā un tamlīdzīgi, Toša mīl parunāties – par dzīvi, tās jēgu un skaistumu, kas glābs pasauli, un daudz ko citu. Sākumā es ļoti uztraucos, domāju, ka nabaga kaķim kaut kas vajadzīgs, pietrūkst vai sāp. Runas tematu sapratu tikai pēc pirmā atvaļinājuma, kad Toša veselu nedēļu palika mājās viens – patstāvīgs un ar lieliem barības un ūdens krājumiem. Tāda situācija viņam pavisam nepatika. ABSOLŪTI NEPIEŅEMAMA UZVEDĪBA. Tā viņš arī paskaidroja savā stundu garajā runā uzreiz pēc mūsu atgriešanās mājās... un pavisam skarbi. Es neesmu mana kaķa mīļākā sarunu partnere, par savu labāko draugu Toša uzskata manu tēvu ☹, viņi apspriež visu – ziņas, cenas, inflāciju, apkuri, Rīgas mēru, garneles, ārstu kvalifikāciju, remontu, filmas un grāmatas... Eu! Es arī varu par grāmatām – esmu bibliotekāre!!!”

Ilona Vēliņa-Švilpe

“Mēs dzīvojam pie divām kaķenēm – Mīces un Pipas, kuras visžēlīgi ļauj mums par viņām rūpēties. Katra no kaķenēm ir izbaudījusi savu tiesu sūrā likteņa – mēs viņas paņēmām no ielas. Melnbaltā Mīce ir izsmalcināta, bezbailīga un gudra princese, kam lielākais prieks ir uzņemt ciemiņus. Savukārt Pipa – ļoti mīļa “sodība” un nedarbniece ar spēcīgu “miau”, viņas pēdējais atklājums ir kartupeļu un biešu ripināšana pa grīdu!”

Laima Vēdiķe

“Mūsu mājas lielais suns Ronijs parasti tiek saukts saīsināti par Roni. Viņš ir gudrs un saprātīgs mājas sargs, kas nevienu svešinieku mājā bez saimnieku ziņas neielaidīs. Pa nakti viņš sargā ne tikai mūsu, bet arī kaimiņu mājas no svešiem cilvēkiem. Reiz viņš pat aiztrieca zagļus, kas mēģināja ielauzties kaimiņmājas šķūnītī. Mēs ļoti lepojamies un priecājamies par mūsu uzticamo mājas sargu.

Savukārt mūsu melnais kaķis Ķihans lielāko daļu savas dzīves velta atpūtai, ēšanai un gulēšanai, jo pēc dabas ir diezgan slinks. Retu reizi viņš sadomā doties medībās un noķert pa kādai pelei, jo šis darbs kaķim laikam šķiet pārāk grūts pienākums. Toties pēc dabas viņš ir mīlīgs dzīvnieks, kam patīk ielīst cilvēkam klēpī un ļauties glāstiem, skaļi maļot savas dzirnaviņas.

Tādi ir mūsu mājas dzīvnieki – suns un kaķis, kas savā starpā ir lieli draugi.”

Ļoti draudzīgi sadzīvo Diānas Vīksnes kaķenīte Knopiņa ar filigrāno suņuku Džeisi

Arī es ilgi nevarēju izlemt adoptēt kaķīti, bet dzīves situācija man piespēlēja Rūdi – pūkainu runčuku no ielas. Rūdis pirmo nakti mājās pavadīja uz mana spilvena, laizot man rokas, un nākamajās dienās staigāja visur pakaļ. Tagad jau četrus gadus viņš jūtas pilntiesīgs saimnieks manās mājās. Izrādījās, ka runcis pēc dabas ir ļoti neatkarīgs, reizēm mīlīgs un liels delveris, tāpēc dabūja vārdu Rūdis – pēc rakstura līdzības ar Rūdi no “Skroderdienām Silmačos”.

JA ES BŪTU BIBLIOTEKĀRS, TAD ES....

Agra Blūma

Nekad un nemūžam

Ko dara bibliotekārs? Kāds ir bibliotekārs? Uzdevām šos jautājumus saviem draugiem un ģimenei. Secinājām, ka asociācijas lielākoties ir ar negatīvu pieskaņu. Populārs ir viedoklis, ka bibliotekāre ir pusmūža sieviete... un ka vīrietis (neatkarīgi no vecuma) nevar būt bibliotekārs, kaut gan šīs profesijas pirmsākumos bibliotekāri bija tikai vīrieši. Arī jauna sieviete bibliotekāre tiek uzverta ar aizdomām – “ko gan viņa var zināt!”.

Kāds paziņa man teica: “Adīt tu nemāki, to es zinu, tāpēc grūti iztēloties, ko vēl bez zeķu adīšanas tur var darīt.”

Arī man ir savs stāsts. Pagaidām bibliotekāra profesiju es tikai apgūstu. Pirms tam savus spēkus izmēģināju somu un igauņu valodas studijās, kas diemžēl nerezultējās ar bakalaura grāda saņemšanu, lai gan iegūtās zināšanas ir noderīgas arī tagad. Kādu laiku jutos labi.

Strādāju birojā, pildīju pienākumus, kas neprasija ne īpašu fizisku, ne garīgu piepūli, tomēr drīz vien nācās sev uzdot jautājumus – kas es esmu un ko es dzīvē protu? Atbildēt nevarēju. Tad manās rokās nonāca raksts par kādu aktieri, kas vaļsirdīgi atzinās, ka jaunībā vēlējies kļūt par bibliotekāru, tomēr dažādu iemeslu dēļ nebija izdevies šo sapni piepildīt. Tajā brīdī atskārtu, ka šī ir sfēra, kurā vēlos darboties. Kad par savu izvēli stāstīju bijušajai studiju biedrenei, iesākumā klausulē atskanēja smieklu šalts, bet pēc tam vārdi: “Tu? Cilvēks, kas bija gatavs pārkopēt un pārskenēt visas grāmatas, lai tikai nebūtu jāiet uz bibliotēku? Nekad un nemūžam! Nu, neredzu es tevi bibliotekārītes tēlā.”

Taču es un mani kolēģi esam šeit – Latvijas Universitātes Bibliotēkā. Kā esam te nokļuvuši, ko par bibliotēku

domājam kopumā, kas licis mainīt domas un kas ietekmējis izvēli ceļā uz bibliotekāra amatu? Par to diskutēju ar saviem kolēģiem – Rinaldu, Ilzi, Inesi un Elīnu.

Agra: Rinald, kā tu kļuvi par bibliotekāru?

Rinalds: Uzsāku studijas Latvijas Universitātē, Sociālo zinātņu fakultātē, studiju programmā “Informācijas pārvaldība”, jo kursu sarakstā bija saistoši atsevišķi priekšmeti. Pirmajos gados studiju kursi nemaz nešķita tik interesanti, lai gan vēlāk paralēli studijām sāku strādāt LU Bibliotēkā. Profesija iepatīkās, strādājot praktiski, jo tajā iespējams pilnveidot sevi un lauzt stereotipus par bibliotēku. Ja par studijām sākotnēji bija šaubas, tad šobrīd mana profesija atbilst manām interesēm. Mūsdienu bibliotēkas ir mainījušās salīdzinājumā ar tām, kādas bija pirms vairākiem gadiem. Varbūt tas ir viens no faktoriem, kāpēc esmu kļuvis par bibliotekāru. Tāpat arī jāuzsver, ka piekrītu viedoklim par bibliotekāra definējumu mūsdienās – “informācijas speciālists”.

Agra: Rinalds ieminējās par bibliotēkām mainīgajā laikā – kādas tās bija agrāk un kādas ir šobrīd. Tev, Ilze, ir kādas īpašas bērnības atmiņas vai asociācijas par bibliotēku?

Ilze: Starp grāmatām dzīvoju jau no bērnības. Pilni grāmatu plaukti vienmēr ir bijuši dzīvesvietas neatņemama sastāvdaļa. Ar bibliotēku pirmo reizi saskāros skolā, kur paralēli mācību literatūrai bija iespēja paņemt uz mājām arī citas interesējošās grāmatas. Bibliotēka man iemācīja saudzīgu izturēšanos pret grāmatu kā vērtību un pienākuma apziņu – grāmata jānodod laikā. Bibliotēka saistījās ar klusumu un disciplīnu, kas bija pilnīgs pretstats haosam, kas valdīja skolas gaitēnos. Tā noteikti bija telpa, kas pieprasīja atbilstošu uzvedību. Atmiņā ir palikušas ar roku rakstītās papīra kartītes, kas, glīti sakārtotas, atradās plauktā aiz bibliotekāres. Liela bija arī mana ziņkārība par to, kā plauktā, kas pilns ar vienādām kartītēm, var tik ātri sameklēt nepieciešamo.

Rinalds

Jāatzīst, ka šobrīd tehnoloģiju un informācijas uzglabāšanas ziņā bibliotēka ir mainījies līdz nepazīšanai, līdz ar to arī bibliotekāra pienākumi ir kļuvuši daudz plašāki. Tajā laikā nenojautu, ka kādu dienu strādāšu šajā vidē.

Agra: Kas tad būtu svarīgākās lietas bibliotekāra darbā?

Inese: Mūsdienās bibliotēka ir multifunkcionāla iestāde. Digitālais laikmets ir uzņēmis apgriezienus un ienācis arī bibliotēkās, tāpēc mūsu prasmēm jābūt daudzpusīgām un plašām – jāzina par visu. Nekad nezini, ar kādu jautājumu pie tevis atnāks lasītājs. Mums jāprot atrast to, ko citi neprot vai nevar.

Būtiska ir precizitāte, spēja brīvi orientēties krājumā un pārzināt dažādas informācijas meklēšanas iespējas, kā arī strādāt ar dažādām tehnoloģijām. Interneta vide jāpārzina kā pieci pirksti. Mēs nedrīkstam baidīties apgūt jaunas lietas un ieviest inovācijas bibliotēkā. Protams, jābūt atvērtam pret cilvēkiem, jāmaks atbildēt, izskaidrot.

Visu apkopojot, piekrītu Rinaldam, ka esam informācijas speciālisti, un informācijpratība ir tas, kas visbiežāk raksturo bibliotekāru.

Agra: Vai jūs kādreiz nejūtaties tā, it kā darbs ietu pa tukšo? Kam vispār vajadzīgas mūsu zināšanas?

Elīna: Bibliotekārs – nedaudz stereotipiem apaudzis vārds, bet esmu lepna, ka izvēlējos šo profesiju. Man patīk darbs, turklāt ik diena ir aizraujoša un notikumiem bagāta. Pasakot, ka esmu bibliotekāre, vienmēr ir pretjautājums – ko tad tu visu dienu dari, nav garlaicīgi? Tieši tad ir viens no manas misijas atbildīgākajiem brīžiem – lauzt stereotipu un aizstāvēt sevi un savu profesiju. Bibliotekāre mūsdienās vairs nav tikai kundzīte ar matu copi un brillēm, kas visu dienu lasa grāmatas un kušina lasītājus. Mēs esam enerģiski, aktīvi un zinoši. Mēs esam pasākumu organizatori, izstāžu kuratori, informācijas pārvaldnieki, maketētāji un grafiskie dizaineri, pētnieki un informācijas tehnoloģiju speciālisti, mājaslapu veidotāji, karjeras konsultanti, psihologi un pedagogi – tas viss vienā personā. Vai var būt profesija, kurā ietverts tik daudz? Ja cilvēks izvēlas bibliotekāra profesiju, tad tā ir viņa misija.

Mana misija ietver arī Latvijas jauno speciālistu motivācijas uzlabošanu, aktīvi vadot Latvijas Bibliotekāru biedrības Jauno speciālistu sekciju, tādēļ Gaismas pils inaugurācijas dienā man tika dota iespēja piedalīties diskusijā ar Nīderlandes princesi Laurentīnu.

Tas, ko vēlos pavēstīt, – vārds “problēma” jāizmirst, tāda nav! Ir tikai vārds IESPĒJA! Dzīvē uz katra soļa ir nebeidzamas iespējas, mums tikai jāprot tās saskatīt. Mums jābūt kā “iespēju meklētāju komandai”!¹ Vēlos teikt, ka tā ir bibliotekāra misija, – mēs esam iespēju meklētāju komanda, atbalstām cits citu, sniedzam jaunas idejas un drauga plecu kolēģiem.

¹ Sniedze, Elīna. Iespēju meklētāji. Pieejams: <https://lbbjss.wordpress.com/2014/09/03/iespeju-mekletaji/>

Atskats *neKonferences* “Zelta lappuse Latvijas grāmatniecībā” norisē

2016. gada 29. septembrī LU Humanitāro un sociālo zinātņu centra konferenču zālē par godu izdevējam Miķelim Gopperam un viņa apgādam “Zelta ābele” norisinājās *neKonference* “Zelta lappuse Latvijas grāmatniecībā”. *NeKonferenci* organizēja Latvijas Universitātes Bibliotēka.

NeKonferenci atklāja LU Bibliotēkas direktore *Dr. paed.* Iveta Gudakovska. Uzrunā dalībniekiem viņa minēja, ka izraudzītajam datumam – 29. septembrim, Miķeļa dienai, ir simboliska nozīme, jo pēc vasaras cēliena tiek vētīta raža, un arī *neKonferencē* klātesošie ir sapulcējušies, lai novērtētu apgāda “Zelta ābele” devumu latviešu grāmatniecībā. LU Administrācijas vadītāja p.i. Baiba Broka cildināja labo, radošo atmosfēru LU Bibliotēkā. Viņa dalījās savās skolas gadu atmiņās par apgāda “Zelta ābele” grāmatām un iespaidiem par Gopperu kā personību, kurus guvusi, lasot Anšlava Eglīša romānu “Pansija pilī”. B. Broka novēlēja *neKonferences* laikā uzzināt daudz jauna un gūt prieku no radoša darba.

NeKonferenci “Zelta lappuse Latvijas grāmatniecībā” sagatavoja LU Bibliotēkas darba grupa: LU Bibliotēkas eksperte *Mg. sc. soc.* Tamāra Čerņišova un *Mg. sc. soc.* Vēsma Klūga, LU Bibliotēkas informācijas

speciāliste *Mg. sc. soc.* Dace Šturme. Pasākumu vadīja Vēsma Klūga.

LU profesors *Dr. philol.* Viesturs Zanders uzstājās ar referātu ““Zelta ābele”: Zviedrijas gadi (1945–1985)” par apgāda atjaunošanu Stokholmā. Referātā tika iezīmēta “Zelta ābeles” vieta citu trimdas apgādu vidū, uzsverot izdevumu kultūrvēsturisko nozīmi un Goppera sadarbību ar vēsturnieku Arnoldu Spekki. V. Zandera referāta prezentāciju bagātināja fotogrāfijas no M. Goppera arhīva, ko Latvijas Nacionālajai bibliotēkai ir dāvinājis izdevēja dēls Kārlis Goppers.

Savukārt LU docente *Dr. paed.* Austrā Avotiņa referātā ““Zelta ābele” – zelta griezumā” runāja par grāmatu izveides principiem līdz 1940. gadam, uzsverot ārējos un iekšējos faktorus, kas ietekmējuši grāmatu dizainu. Kā panākt zelta griezumā, ideālu proporciju, lai ilustrētā grāmata būtu laikmetīgās mākslas darbs? “Zelta ābeles” zelta griezumā ir apgāda izdevumu satura un vizuālā tēla vienotībā, viss ir pakļauts vienai koncepcijai.

Referātā “Zelta lappuse Latvijas grāmatniecībā” LU Bibliotēkas eksperte Tamāra Čerņišova sniedza ieskatu apgāda pastāvēšanas vēsturē dažādos laika posmos, uzsverot, ka, pateicoties M. Goppera apgāda darbam

LU Bibliotēkas direktore Iveta Gudakovska

LU Administrācijas vadītāja p.i. Baiba Broka

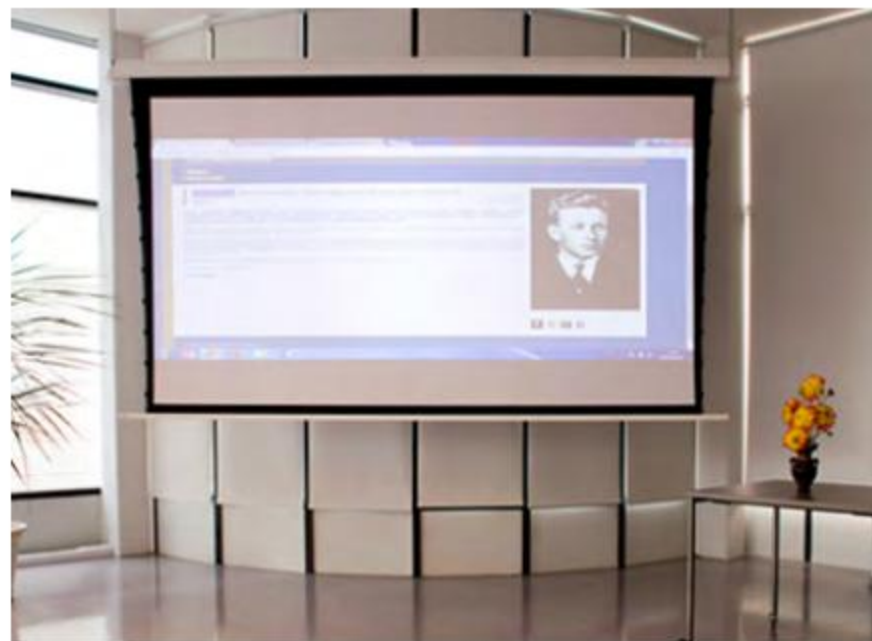
LU profesors Viesturs Zanders

20. gs. 30. gadu otrajā pusē, grāmatu mākslu Latvijā var uzskatīt par patstāvīgu žanru. M. Goppers vienmēr ar savu nemainīgo stila izjūtu centās, lai katrs "Zelta ābeles" izdevums sasniegtu poligrāfisku izcilību. Referātā ar dažu izdevumu piemēriem tika atspoguļots, kā realizējās apgāda koncepcija: katrs izdevums ir izcila literārā un grāmatas formas vienība.

Apgāda "Zelta grauds" galvenais redaktors Artis Ērglis priekšlasījumā "Daži ābolu atspulgi mūsdienās" sniedza savu skatījumu uz grafiskā dizaina attīstību Latvijā, uzsverot, cik nozīmīga ir grāmatas dizaina loma. Maketēšanas māksliniecisko principu apgūšana dod vairākas iespējas, kā panākt kvalitāti, taču mūsdienu grāmatniecībā pastāv arī diletantisms. A. Ērglis atklāja, ka kļūt par izdevēju zināmā mērā viņu mudinājis lieliskais apgāda "Zelta ābele" piemērs. Apgādā "Zelta grauds" viņš cenšas vizuāli parādīt, kā tehnoloģiju pieejamība maina grāmatu kvalitāti. Runājot par grāmatu mākslas tradīciju turpinājumu mūsdienās, viņš atgādināja, ka 2005. gadā tika noslēgts licences līgums ar Miķeļa Goppera dēlu Kārli Gopperu par to, ka apgāda "Zelta ābele" nosaukumu ir oficiāli atļauts izmantot grāmatu konkursam "Zelta ābele". A. Ērglis uzstāšanos beidza ar Viktora Igo vārdiem: "Ja es būtu Dievs, tad uz troņa es līdzī ņemtu grāmatu."

LU Bibliotēkas eksperte Vēsma Klūga prezentēja LU Bibliotēkas veidoto virtuālo izstādi "Zelta lappuse Latvijas grāmatniecībā". Virtuālā izstāde raksturo Miķeli Gopperu kā vienu no sava laika mākslinieciski un poligrāfiski izcilāko grāmatu izdevējiem, uzsverot viņa kultūrvēsturisko nozīmi latviešu grāmatniecībā. Izstādē sniegts ieskats apgāda "Zelta ābele" vēsturiskajā attīstībā.

Izstādi veido trīs tematiskas nodaļas. Nodaļa "Miķelis Goppers laikabiedru atmiņās" ļauj iepazīt apgāda dibinātāja interesanto un savdabīgo personību. Savukārt nodaļā "Apgāds "Zelta ābele"" ir sniegts apkopojošs

ieskats apgāda darbībā. Apakšnodaļās apskatīti trīs "Zelta ābeles" darbības posmi, kuru nosaukumi raksturo attiecīgo vēstures posmu: "Zelta lappuse" – laiks no apgāda dibināšanas līdz Otrā pasaules kara sākumam, kad tika izdotas poligrāfiski viskrāšņākās grāmatas, "Kara lappuse" atspoguļo apgāda darbību kara apstākļos Latvijā, bet "Trimdas lappuse" – pēdējo darbības posmu Zviedrijā. Atsevišķa nodaļa ir veltīta apgāda māksliniekiem, pirmām kārtām M. Goppera domubiedriem un visaktīvākajiem apgāda grafiķiem – Oskaram Norītim un Jānim Plēpim. Arī Ludolfs Liberts un Rihards Zariņš, būdami ievērojami sava laika mākslinieki, pieņēma izaicinājumu ilustrēt "Zelta ābeles" grāmatas.

Izstādes noformējumā izmantoti vairāki vienojoši elementi. Apgāda logotips rotā izstādes titullapu un ir izvēlēts kā pārvietošanas rīks uz sākumlapu. Attēliem ir pievienoti apraksti, un to ir iespējams apskatīt detalizētāk.

LU Bibliotēkas eksperte Tamāra Čerņišova iepazīstina klātesošos ar apgāda "Zelta ābele" grāmatu izstādi. 50 grāmatas no LU Bibliotēkas kolekcijas izkārtotas hronoloģiskā secībā un atspoguļo apgāda darbības vēsturi.

LU docente Austra Avotiņa

LU Bibliotēkas eksperte Tamāra Čerņišova

Izdevējs Artis Ērglis

NeKonferences dalībnieki

NeKonferences dalībniekiem bija iespēja aplūkot nozīmīgākās un interesantākās grāmatas, kas raksturo "Zelta ābeles" darbību no dibināšanas 1935. gadā Rīgā līdz slēgšanai 1985. gadā Stokholmā. Piemēram, tika eksponēts pirmais apgāda izdevums – Luija Frederika Ruketa romāns "Žanina un viņas lielais draugs" ar Edgara Slavieša grafisko noformējumu. Raiņa lugas "Uguns un nakts" izdevumu ar Oskara Noriša lieliskajām litogrāfijām var uzskatīt par *nolaupīto* grāmatu, jo tā bija izdota 1940. gadā bez norādes par apgādu "Zelta ābele". Trimdas posmu raksturo latviešu (1948) un angļu (1957) valodā izdotā filoloģijas profesora, vēsturnieka un diplomāta Arnolda Spekkes monogrāfija "Latvijas vēsture". Izstādē tika eksponēti divi Kārļa Skalbes pasakas "Kaķīša dzirnavas" izdevumi – angļu valodā ar Jāņa Šternberga ilustrācijām (1939) un latviešu valodā ar Voldemāra Krastiņa ilustrācijām oforta tehnikā (1941). M. Gopperam ļoti patikuši kaķi, un, iespējams, tāpēc apgāds K. Skalbes pasaku publicējis sešas reizes gan Latvijā, gan Zviedrijā latviešu, angļu un vācu valodā. Klātesošajiem bija iespēja vērot, kā divi mākslinieki ir realizējuši savas idejas, savu literārā darba vīziju, jo šo izdevumu noformējuma stils krietni atšķiras.

Ekspozīcijā tika iekļauta grāmatnieku Laimoņa Oša un Guntara Pupas grāmata "Apgāda "Zelta Ābele" ilustrēts bibliogrāfiskais rādītājs ar papildinājumiem un pielikumiem" (1993). Ielūgumam uz *neKonferenci* bija atsaucies viens no grāmatas autoriem – Laimonis Osis. Pasākuma organizatori izteica pateicību rādītāja autoram par šo fundamentālo darbu *neKonferences* temata kontekstā, uzsverot izdevuma nozīmīgumu pētniecības darbā.

NeKonferencē ar lasījumu no Anšlava Eglīša romāna "Pansija pilī" par izdevēju Miķeli Gopperu uzstājās LU studentu teātra aktieris Dzintars Vītoliņš.

NeKonferences diskusiju daļā V. Klūga rosināja dalībniekus izteikties par jau zināmo "Zelta ābeli" un no jauna uzzināto. Klātesošie atbildēja uz jautājumiem un dalījās domās par grāmatu mākslas lomu grāmatniecībā un mūsdienu grāmatu noformējuma tendencēm.

Savukārt LU docente A. Avotiņa uzsvēra, ka apgāda "Zelta ābele" izdevumu mākslinieciskā vērtība ir ļoti augsta. "Zelta ābeles" izdevumi ir veiksmīgi grāmatu mākslas piemēri, to vērtību nosaka atpazīstamība, kas ir raksturīga apgāda grāmatām. Ir ļoti svarīgi, lai zelta griezumā grāmatniecībā nepazūd, lai business nebūtu pirmajā vietā.

Apgāda "Zelta ābele" grāmatu izstāde

LU Bibliotēkas eksperte Vēsma Klūga un LU studentu teātra aktieris Dzintars Vītoliņš

Vēsma Klūga un LU Bibliotēkas informācijas speciāliste Dace Šturme

Uz jautājumu par to, kā pats izdevējs vērtējis sava apgāda darbu, profesors V. Zanders atbildēja, ka M. Goppers bijis paškritisks. Būdams perfekcionists, viņš dažādu tehnisku iemeslu dēļ nav varējis realizēt visas ieceres un nodrošināt augstākus kritērijus.

Izdevējam A. Ērglim, kas bijis daudzos grāmatniecības muzejos, tika uzdoti jautājumi, vai mūsdienu grāmatas būtu pelnījušas nākotnē būt muzejos kā mākslas eksponāti. A. Ērglis ir pārliecināts, ka mūsdienu grāmatas tiks eksponētas muzejos, jo "Zelta ābeles" tradīcija turpinās, par to liecina grāmatu konkurss "Zelta ābele". A. Ērglis vēlreiz labprāt apmeklētu grāmatiespiedēju Plantēna un Morētija muzeju Antverpenē, kur 16. gadsimta 70. gados pie Kristofa Plantēna strādājis pirmais Rīgas grāmatu izdevējs un iespiedējs Nikolauss Mollīns.

Viens no "Zelta ābeles" bibliogrāfiskā rādītāja autoriem, Laimonis Osis, atbildēja uz jautājumu, vai ir sagaidāms papildināts grāmatas izdevums. L. Osis uzsvēra, ka publicētajā informācijā par M. Gopperu un viņa

apgādu ir daudz neprecizitāšu, tāpēc viņš strādā, veidojot jaunu izdevumu. Bibliofils un kolekcionārs klātesošajiem prezentēja arī unikālus "Zelta ābeles" izdevumus no savas kolekcijas. Piemēram, "Edvarta Virzas pēdējās dzejas" (1941) numurēts eksemplārs tika izdots neiesietā veidā, lai īpašniekam būtu iespēja izveidot to pēc saviem ieskatiem. Savu šī izdevuma eksemplāru L. Osis bija iesējis ādas vākos. Apgāda "Zelta ābele" kolekcijā LU Bibliotēkā arī glabājas un izstādē bija aplūkojams viens no unikālajiem "Edvarta Virzas pēdējās dzejas" neiesietajiem eksemplāriem – aploksnē ir titullapa, teksta lappuses un priekšlapa.

"Zelta ābeles" nozīmīgumu mūsdienās raksturo Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas izpilddirectores Daces Pugačas teiktais – apgāds ir ceļazīvzīne, pēc kuras izdevēji var vērtēt savu darbu.

Konkursam "Zelta ābele" veltītās grāmatas

Bibliofils un kolekcionārs Laimonis Osis

Ilona Vēliņa-Švilpe, Vineta Reinberga

Vivat academia!

Svinam LU svētkus kopā un gūstam jaunu pieredzi

28. septembrī LU Bibliotēkas kolektīvam bija lieliska iespēja kopā ar pārējo augstskolas saimi piedalīties LU 97. gadadienas svinībās, kā arī gūt jaunu profesionālo pieredzi un iespaidus Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Zinātniskās bibliotēkas ēkas jaunajā piebūvē un Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) pastāvīgajā izstādē "Grāmata Latvijā".

Pēc ekumeniskā svētbrīža LU Mazajā aulā, kur pārdomām bagātu uzrunu klātesošajiem teica Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas mācītājs LU prof. Ralfs Kokins, LU Bibliotēkas kolektīvs pulcējās kopīgai fotogrāfijai vēsturiskajā ēkā Kalpaka bulvārī 4, kas 1878. gadā celta ievērojamam rīdziniekam – Ludvigam Vilhelmam Kerkoviusam un viņa ģimenei. L. V. Kerkoviuss ieņēmis nozīmīgus amatus Rīgas rātē, kā arī pildījis Rīgas pilsētas galvas pienākumus (1890–1901). Kopš 20. gs. 50. gadiem vēsturiskajā ēkā atrodas bibliotēka. Jaunu

elpu ēka ieguva 2013. gadā, kad tika pabeigta nama **restaurācija** un durvis vēra LU Humanitāro un sociālo

Viena no bibliotēkas lietotāju apkalpošanas vietām – bibliotēkas darbiniece sniedz profesionālu atbalstu ikvienā jautājumā.
Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

zinātņu pētījumu centrs un LU Bibliotēka. Vēsturiskā ēka ir arhitektūras piemineklis, un tajā līdz mūsdienām saglabājušās unikālas vēsturiskas interjera detaļas, piemēram, ozolkoka vītņu kāpnis, kas veidotas ar virpoto margu balustriem, stiprinātas uz sienā iebūvētām konsolēm un iekļautas ovālās kāpņu telpas apjomā. Tieši uz šīm vēsturiskajām kāpnēm pulcējās LU Bibliotēkas saime kopīgai fotogrāfijai par godu LU gadskārtai. Fotografēšanās izvērtās par īstu pacietības treniņu, kurā bija gan kopīga koncentrēšanās “putniņa izlidošanai”, gan

asprātīgi uzmundrinājumi, kas izvilināja un ļāva iemūžināt mūsu priecīgos smaidus.

Savukārt LU Senāta svinīgās sēdes apmeklējuma laikā daudzi LU Bibliotēkas darbinieki pirmo reizi klātienē varēja vērot, kā noris akadēmiskās sēdes, – noklausīties rektora prof. Indriķa Muižnieka uzrunu, vērot LU goda doktoru nosaukuma piešķiršanas kārtību, kā arī būt liecinieki LU doktoru promocijas ceremonijai.

Pēc LU Senāta svinīgās sēdes LU Bibliotēkas kolektīvam bija ieplānotas divas viesošānās – RTU Zinātniskās

Bibliotēkas darbinieku telpas, kur norit ikdienas darbs, nav noslēptas no lietotāju acīm. Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

Individuālā darba kabīnes atrodas teju katrā bibliotēkas stāvā un tiek bieži izmantotas. Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

Pašapkalpošanās virtuve bibliotēkas apmeklētāju vajadzībām. Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

Bibliotēkas telpa, kurā apmeklētāji var uzturēties kopā ar saviem mazuļiem: vecāki – mācīties, bet bērni – rotaļāties. Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

Pašapkalpošanās iekārta, ar kuras palīdzību lietotāji patstāvīgi var sev izsniegt vai nodot informācijas resursus. Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

Pašapkalpošanās iekārta pati sašķiro visus informācijas resursus pa attiecīgajiem bibliotēkas stāviem. Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

bibliotēkas jaunajā piebūvē un LNB, lai iepazītos ar nesen atvērto pastāvīgo ekspozīciju “Grāmata Latvijā”. RTU Zinātniskās bibliotēkas jaunās piebūves apmeklējuma laikā bija iespēja RTU kolēģu pavadībā izstaigāt ēku, aplūkot lietotājiem un bibliotēkas darbiniekiem iekārtotās telpas, iepazīties ar bibliotēkas sniegtajiem pakalpojumiem. Bibliotēkas jaunā stiklotā piebūve tika nodota ekspluatācijā 2015. gada augustā, un 2016. gada janvāra beigās tā vēra durvis apmeklētājiem. Ēkas piecos stāvos lietotājiem pieejamas gan klusās lasītavas, gan individuālā darba kabīnes, ir ērti iekārtotas grupu darba telpas, lasītavas mācībspēkiem, top reto izdevumu lasītava. Lietotāju apkalpošanas nodaļas vadītāja Jolanta Ivanova sniedza ieskatu bibliotēkas ikdienā, akcentējot, ka jaunā piebūve ir savienota gan ar bibliotēkas galveno ēku, gan vairākām RTU fakultāšu ēkām, lai apmeklētājiem būtu ērti pārvietoties. Jaunā būve ir veidota kā “gudra ēka” – tā ir aprīkota ar automatisku pašregulācijas sistēmu, kas bez cilvēka klātbūtnes aktivizē žalūziju nolaišanas un pacelšanas mehānismu, kā arī apgaismojuma ieslēgšanu lielākajā daļā telpu. Kolēģiem RTU Zinātniskajā bibliotēkā vēl ir tikai uzdevums nodrošināt bibliotēkas pieejamību 24 stundas – mūsu Bibliotēkā tā jau ir, jo **Dabaszinātņu bibliotēka** ir atvērta apmeklētājiem jebkurā diennakts laikā.

Notikumiem piesātinātā 28. septembra diena LU Bibliotēkas darbiniekiem noslēdzās, apmeklējot LNB jaunizveidoto pastāvīgo ekspozīciju “Grāmata Latvijā”. Ekspozīcijā skatāmi vairāk nekā 100 grāmatu oriģināli, sākot no viduslaikiem līdz pat mūsdienām. Vienlaikus ir iespēja uzzināt ne tikai par katra eksponētā manuskripta rašanās vēsturi, bet arī noskaidrot, kādas bijušas laikmeta iezīmes un lasīšanas tradīcijas. Ekspozīcijas centrā izvietota Glikas Bībele – vācu mācītāja un izglītāja Johana Ernsta Glikas Bībeles tulkojums latviešu valodā. Ekspozīcijā izmantotas mūsdienu tehnoloģijas: skārienjutīgie ekrāni, audioieraksti un animācija, kas dod iespēju apmeklētājiem aizraujošā veidā iegūt papildu informāciju par grāmatniecības vēsturi Latvijā, uzzināt daudz jauna un interesanta par grāmatu tapšanu senākos laikos.

28. septembra pasākumā katram LU Bibliotēkas darbiniekam bija brīži, kas visspilgtāk palikuši atmiņā.

LU Bibliotēkas direktores vietniece **Mārīte Saviča**: “Apmeklēju svētbrīdi LU Mazajā aulā. Visvairāk man no šī svinīgā un saturiski pārdomātā pasākuma palika atmiņā divas lietas. Pirmkārt, cik iedvesmojoši, pacilājoši, bet tajā pašā laikā cilvēcīgi runāja Ralfs Kokins. Viņš lika aizdomāties, vai šajā saspringtajā ikdienas dzīvē mēs atceramies par vispārcilvēciskām vērtībām. Otrs bija mākslinieciskais baudījums, ko vokāli pārlicinoši izpildīja LU pirmā rektora E. Felsberga mazmazmeita Katrīna Paula Felsberga.”

Informācijas speciāliste **Dace Šturme**: “28. septembrī, atzīmējot LU 97. gadadienu, izmantoju iespēju apmeklēt Bibliotēkas organizētos pasākumus un gūt

Informācija par ekspozīciju “Grāmata Latvijā” sagaida ikvienu LNB apmeklētāju.
Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

jaunus iespaidus. Interesanti bija aplūkot RTU Zinātniskās bibliotēkas jauno korpusu, “gudro ēku, kura dzīvo savu dzīvi” – kā teica Lietotāju apkalpošanas nodaļas vadītāja Jolanta Ivanova. Par to, ka ēka ar savām gaišajām un plašajām telpām dzīvo savu ritmu, pārliecinājos arī klātienē.

Vēl apskatīju LNB veidoto izstādi “Grāmatniecība Latvijā”, kas mani iepriecināja ar oriģinālo noformējumu un eksponātu daudzveidību.”

Informācijas speciāliste **Rūta Kore**: “Man no 28. septembra pasākumiem atmiņā palika, pirmkārt, fotografēšanās. Tikai tad varēja redzēt, cik tomēr mūsu ir

daudz! Un kāpnes ļoti skaistas! Ierosinu šādu kolektīvu fotografēšanos sarīkot katru gadu un dažādās vietās, piemēram, Torņakalnā. Otrkārt, protams, RTU Zinātniskās bibliotēkas jaunais korpus – skats ne sliktāks kā no Dabaszinātņu bibliotēkas. Un ērtības studentiem un bibliotekāriem! Vēl arī gājiens uz LNB – ļoti interesanta izstāde.”

Bibliotekāre **Elva Ģēvele**: “Šajā dienā visvairāk patika satikt visus kolēģus vienkopus tik smaidīgus un priecīgus par godu svētkiem. Ļoti patika ideja par kaut kā paliekoša atstāšanu, kā tas notika pie Dabaszinātņu akadēmiskā centra, kur tika iestādīti ozoli.”

Ekspozīcija “Grāmata Latvijā” raisīja ne tikai vēlmi to iepazīt, bet arī viedokļu apmaiņu par dažādiem profesionāliem jautājumiem. Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

Izstādes interaktīvās iespējas ir interesantas ikvienam apmeklētājam. No kreisās: bibliotekāre Jekaterina Šabaļina un Lietotāju apkalpošanas departamenta vadītāja Aldona Volkova. Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

LU Bibliotēkas darbinieki pēc izstādes apmeklējuma. Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

Vasaras grāmata

Ja gribas vēl mazliet pakavēties vasaras noskaņās, tad var atsaukt atmiņā, kāda ir bijusi jaukāka grāmata (nevis jaunākā), kas šovasar izlasīta. Kāds, protams, varbūt ir lasījis tikai e-grāmatas vai austiņās klausījis audiogrāmatas, vai apguvis vēl kādas gudrākas tehnoloģijas, bet vairums, visticamāk, pievērsušies parastajām grāmatām – gan jaunām, gan pusaizmirstām – galvenais, ka vispār tiek lasīts. Visizplatītākais stereotips – visi bibliotēkas darbinieki to vien dara, kā lasa visas grāmatas, kas vien bibliotēkā atrodamas. Realitāte var izrādīties visai atšķirīga. Kāda? To jautājām saviem kolēģiem un saņēmām ļoti dažādas atbildes. Un – kura grāmata jums patlaban ir uz galda vai somā?

Kāds noskaņojums, tāda lasāmviela

Ilga Mantiniece:

“Kāds noskaņojums, tāda lasāmviela, – tāpēc man uz naktsskapīša ir visneiedomājāmākais grāmatu mistrojums: Helēnas Fildingas “Bridget Jones: Mad About the Boy” (ai, kā man patīk rakstības stils!), “Latvijas Universitāte, 1919–1939” (“Ai darbiņi, ai darbiņi / Bez

darbiņa nevarēju...”), Andreja Kurpatova “Septiņas unikālas receptes, kā uzvarēt nogurumu” (nē, tā grāmata nekam neder!), Veltas Miķelsones “Nepārveido sevi, tikai uzzini, kas esi” (socionika) un vēl pāris. Šīs kaudze būtu karikatūras vērtā. Tādas vienas īpašas vasaras grāmatas man nav, jo nav starpības, vai ir ziema vai vasara, laika pietrūkst vienmēr. Nereti atgriezšos pie jau lasītām grāmatām – noskaņojumam. Es, piemēram, ceļojumā uz Rumāniju biju paņēmusi līdzī Brema Stokera “Drakulu” (izglītoties) un pēc tam uzplijos visam autobusam, vai vēl kāds negrib pārļasīt pirms vai pēc Drakulas pils apmeklējuma. Atradās ceļabiedri, kas pat ļoti labprāt to gribēja darīt (moto: grāmata pareizajā vietā un laikā!).”

Bez piecām minūtēm laimīgi

Vēsma Klūga:

“Mana šīs vasaras lasāmviela, kā jau katru vasaru, ir tā saucamie dāmu romāni. Un – kāpēc gan ne, ja par angļu rakstnieces Džilas Menselas romānu “Bez piecām minūtēm laimīgi” recenzijā teikts: “Šo dzīvesgudro un ķecerīgi jautro romānu ieteicams lietot pret ikdienas nomāktību, jo tas dāvā prieku un jautrību, apceri un dažu labu vērtīgu atziņu, kā arī sentimentu pareizās proporcijās.”

Šajā vasarā lasīju ne tikai es, bet arī mana mazmeita pirmo reizi mūžā vēra vaļā grāmatas. Tas nekas, ka viņai ir tikai daži mēneši, bibliotekāra gēni asinīs jau aicina ķerties pie aktīvas lasīšanas.”

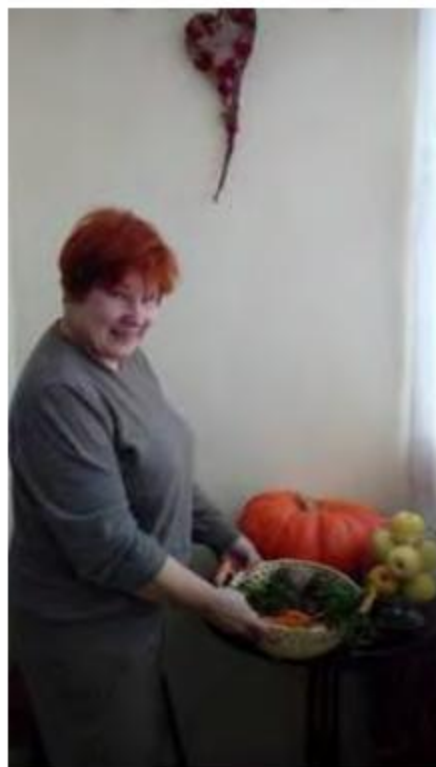
Rumānijas viesnīcā ar attiecīgo grāmatu rokās pirms nākamajā dienā paredzētā brauciena uz Drakulas pili

Mūsu saimnieciskās meitenes – grupa, ko apvieno vasarā lasāmo grāmatu galvenā tēma **“dārzkopība, puķkopība, lauksaimniecība un vispār dažnedažāda saimnieciskā literatūra”**

Dace Ozoliņa:

“Lasu, lasu! :-))) Vasarai – ar lauksaimniecību saistītā literatūra: gudri padomi, ieteikumi par dārzeniem un tamlīdzīgi.”

Ņina Dmitrijeva:

“Vasarā sanāk lasīt par dārzkopību, dažādu saimniecisko literatūru, nevis daiļliteratūru. Un, re, te bildē mani šīsvasaras rezultāti!”

Ļubova Gavrilova:

“Lasu pārsvarā žurnālus; nopietnā periodika ir darbā, bet mājās gribas ko vieglāku. Iespaidojos no darba un lasu e-žurnālus mājās, tai skaitā, piemēram, praktiskos, par dārzkopību.”

Čaklās lasītājas

Diāna Vīksne:

“Lasu internetā (arī saimniecisko saišu ļoti daudz) + biezas grāmatas pirms miega – vēsturisko, piedzīvojumu literatūru. :)”

Diāna Puķīte:

“Man vasarā ir biznesa literatūra – un ļoti intensīvi! – tāda, kuras pārdošanā nav (un tā ir krievu valodā).”

Laima Vēdiķe:

“Manas šīs vasaras grāmatu izklaides – detektīvi, vēsturiskā proza, lai atslogotos no darba problēmām, – bet ne mīlas romānu bestselleri.”

Kas var būt mīļāks par bērnu grāmatām?

Tamāra Čerņišova:

“Mana šīs vasaras lasāmviela bija bērnu literatūras klasika, kopā ar mazbērniem lasīta; vecās, patiešām klasiskās bērnu grāmatas krievu valodā. Lasījām kopā ar 2. klases skolnieci Annu, bet ar interesi piedalījās arī viņas trīs gadus vecais brālītis Aleksandrs. Atcerējos savas kādreiz tik mīļās bērnu grāmatas, tās sameklējām un kopīgi lasījām. Daudz sanāca – Alekseja Tolstoja “Zelta

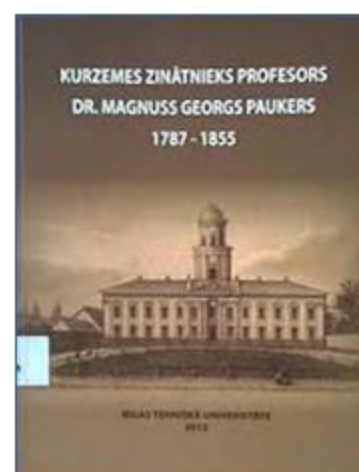

atslēdziņa jeb Buratino piedzīvojumi” (tā man pašai no savas bērņības ir vismīļākā), Vitālija Bianki stāsti, brāļu Grimmu un Šarla Perro pasakas un vēl citas grāmatas. No grāmatām latviešu valodā – Dzidras Rinkules-Zemzares “Dziesmas bērniem”.

Darbs, darbs, darbs...

Daina Gavare:

“Vasarā lasu žurnālus un saimniecisko literatūru; grāmatas – NE vasarā! (lai atpūtinātu acis), vasarā tikai kaut ko īsu. Vienīgā, ar ko pietika visai vasarai – darba vajadzībām RTU rakstu krājums “Kurzemes zinātnieks profesors Dr. Magnuss Georgs Paukers, 1787–1855”, ko sastādījuši Alīda Zigmunde un Jānis Klētnieks (Rīga : RTU, 2012).”

Cāļa zupa dvēselei

Skaidrīte Giluča:

“Grāmatplauktā tās krājas, bet nav laika... Dažkārt tiek kāda nopirkta un ielikta plauktā ar cerību, ka lasīšu nākotnē. Dažreiz ieskatos kādā, kam nevar paiet garām, un palasu fragmentāri. Jā, noteikti uzrunāja “Atbildētās lūgšanas” no sērijas “Cāļa zupa dvēselei”, jo tā dod pozitīvas emocijas.”

Kad laiks ir jauks un saulains

Dace Šturme:

“Šīs vasaras saulainais un jaukais laiks aicināt aicināja doties ārpus telpām...

Rezultātā izlasītas tikai trīs grāmatas, no kurām divas detektīvžanrā atkārtoti izdotas jaunā veidolā – Agatas Kristi “Slepkavība golfa laukumā” un “Pulksten 4.50 no Pedingtonas”.

Un fantastiskā grāmata par izcilo diriģentu, altistu, elitārā Maskavas kamerorķestra radītāju Rūdolfu Baršaju – “Nots”, kurā lasītājam iespēja dzīvot līdz gan komiskām, gan arī traģiskām mūziķa dzīves epizodēm un sajūst cilvēcību ik notī, ik zilbē.”

Daudz un dažādi

Rūta Kore:

“Lasu daudz un dažādas grāmatas latviešu un krievu valodā. Interesē viss kaut kas, pamatā daiļliteratūra, īpaši fantastikas un fantāzijas žanrs Pēdējā laikā ļoti nopietna grāmata – par Talsu mākslinieku Frici Makstnieku, kas man skolā mācīja zīmēšanu un mākslas vēsturi. No nenopietnajām grāmatām – baltkrievu rakstnieces Olgas Gromiko “Космоолухи” sērija, jautras grāmatas par kosmisko tālbraucēju komandu. Vispār – plašs spektrs no visa kā, un tāpēc, ka patīk, tik daudz kas, pat Vikipēdija!”

Kronštates fortos

Ilona Ļeņeņkaja:

“Vasarā izlasīju biezu grāmatu par Kronštati (“Кронштадт”), jo biju Krievijā un bija mērķis apmeklēt Kronštates fortus. Visa pamatā bija personiskā interese, jo mana un Diānas Vīksnes vecmāmiņa savulaik strādāja laboratorijā, kas sākumā bija izvietota Kronštātē, t.s. Čumnajas fortā (viņa tajā strādāja tad, kad laboratorija jau bija pārcelta uz Saratovu, bet bija interesanti ieraudzīt tās vietas pirmsākumus).”

Palika izlasīt pavisam nedaudz...

Larisa Ponomarjova:

“Sekoju mūsdienu literatūras jaunumiem, pirmām kārtām lasu grāmatas, kas nominētas prēmijai “Большая книга”, “Русский Букер”, piemēram, “Обитель”, krievu rakstnieka Zahara Priļepina romānu par dzīvi Solovku īpašās nozīmes nometnē, izlasīju grāmatas par rakstniekiem: Z. Priļepina “Подельник эпохи” – “pēdējā krievu klasiskā rakstnieka” L. Ļonova dzīves un daiļrades literāro pētījumu, D. Bikova “Икс” – diskutablu versiju par dižu rakstnieku (M. Šolohova prototips), brīnišķīgu M. Petrosjana grāmatu

“Дом, в котором...”, kas nelīdzinās nevienai citai, – spilgts un savdabīgs slēgta sociuma apraksts, tā raksturīgās īpašības, jaunpienācēja adaptācijas nianse, iekļaujoties kolektīvā, par piemēru izmantojot bērnu invalīdu internātu. Darbības laiks un vieta tīšuprāt abstrahēti, bet sižetā ievērojama loma ir fantastikas motīviem.

Katrai gudrai grāmatai seko grāmata atslodzei: kāds detektīvs, vislabāk – skandināvu. Aizraujošs sižets un zināšanas par valsti – tas arī ir noderīgi.”

Larisa: “Palika izlasīt pavisam nedaudz...”

“NAV, NAV, NAV laika lasīšanai vasarā!”

Gita Rozenberga: “Nav laika, tad jau vajadzētu lasīt darba laikā!” (Daudzi ir svēti pārliecināti, ka bibliotēkā strādājošie cilvēki tieši tā arī dara...)

Zintis Gūts: “Lasu vilcienā – tikai tad ir laiks...”

Andrejs Polis: “Nav laika lasīt daudz, it īpaši vasarā nebija laika. Parasti kaut ko īsu, ātri izlasāmu...”

Indra Bebre: “Esmu “pārlasījusies”, rakstot bakalaura darbu, tagad vasarā atpūtos. Problēma – irētā dzīvoklī nav apstākļu ne grāmatu glabāšanai, ne lasīšanai.” (Nu ko, gaidīsim, kad apstākļi mainīsies...)

Ilga Rampāne: “Vasara ir jābauda!!!”

Ceļojuma grāmata

Odrija Gercāne:

“Nu jau par tradīciju man ir izveidojies paradums no katra ceļojuma atvest kādu grāmatu. Pēdējais guvums – bagātīgi ilustrētā grāmata par ungāru izšuvumiem. “Kalosca kincse. Treasures of Kalosca” ir 2012. gadā otrreiz izdots krājums par tradicionālajiem ungāru ornamentiem, to lietojumu gan izšuvumos, gan dažādu ikdienas priekšmetu rotāšanai, kā arī sniegti praktiski padomi gatavo izstrādājumu kopšanai. Kalosca ir viena no vecākajām pilsētām Ungārijā ar bagātu kultūras mantojumu, tāpēc grāmatā apkopotie materiāli gan ungāru, gan angļu valodā paplašina interesentu loku. Grāmata ir patiešām lielisks papildinājums manai personīgajai bibliotēkai, un es nenožēloju nevienu forintu!

Atgriešanās bērībā

Elva Ģēvele:

“Atvaļinājuma laiks ir tas laimes brīdis, kad var pavadīt daudz laika ar bērnu, tāpēc sanāk atgriezties bērībā arī pašai, lasot priekšā pasakas, ko atceros no mazotnes. Mūsu vasaras, bet, jāteic, arī visa šī gada iecienītākā grāmata ir Džeraldīnas Makogrenas “Riekstkodis”.

Mans ziemas parāds

Mārīte Saviča:

“Par manu šīs vasaras grāmatu kļuva Maijas Kūles grāmata “Jābūtības vārdi: Etīdes par zināšanām un vērtībām mūsdienu Latvijā”. Esmu no tiem lasītājiem,

kas, ja sāk kādu grāmatu lasīt, tad to arī izlasa līdz galam. Man ir gadījies, ka tikai dažas grāmatas ir tādas, ka saprotu, – tā nav mana grāmata un es to vienkārši nelasīšu. Tātad, ja esmu sākusi grāmatu lasīt, tad to arī pabeigšu.

Pavisam savādāk man lasīšana šogad vedās ar Maijas Kūles grāmatu, ko autore man uzdāvāja personīgi, veltot arī ierakstu. Tas bija pašā gada sākumā, kad ziemas spelgonī es šo grāmatu koši dzeltenā krāsā saņēmu. Atverot jau pašas pirmās lappuses, man bija skaidrs, ka to no saturiskā viedokļa nevar lasīt fragmentāri. Šī grāmata kā spilgtas saules stars stāvēja plauktā un par sevi koši ik pa brīdim atgādināja, kad lūkojos grāmatu virzienā. Tā tas turpinājās līdz manam atvaļinājumam. Ņemot vērā, ka šī vasara mūs īpaši nelutināja ar saulainām dienām, vienā no vasaras lietainajām dienām es sāku šo grāmatu lasīt. Lasīju un domāju, cik interesants žanru salikums. Lappusi pēc lappuses, saturiski pārejot no vienas nodaļas uz citu, nepārtraukti domāju. Redz, cik interesanti: te brīžam es iepazīstu filozofiskas atziņas, lasu filozofu domu graudus, te vienā brīdī man jāaizdomājas un jāatceras pēdējo desmitgažu vēstures notikumi, politisko partiju peripetijas un citi aktuāli notikumi Latvijā un pasaulē. Vēl es pieķēru sevi pie domas, ka man atsevišķos gadījumos bija jāpaprāto par saturisko zemtekstu, ko autore tā smalkjūtīgi, bet trāpīgi pateikusi, tajā pašā laikā nevienu nenosaucot konkrētā vārdā. Brīžam sanāca tāda krustvārdu mīklas minēšana... Bet vislielākais gandarījums bija lasīt akademiķes domu graudus un atziņas. Pats pirmais, kas man īpaši patika un uzreiz iekrita atmiņā, ir teiciens "Jābūtības vārdi nenasiedz garīgi netīras ausis." Protams, tādu atziņu bija daudz, sarežģīta un skrupuloza faktu virkne, atsauces, skaidrojumi parindēs, tas viss veido šīs grāmatas saturisko kopumu. Viss šķita interesants. Kā M. Kūles kundze vienmēr sarunas laikā smaida, tā es šo smaidu un smalkos saturiskos zemtekstus mēģināju uztvert apjomīgās grāmatas lappusēs. Tā ar patiesu prieku un gandarījumu es šajā vasarā likvidēju ziemas parādu atiecībā pret grāmatas autori un pret sevi."

Māriņai Savičai,
ja ne humanitāro
zinātņu, bibliotēku un
entuziastu, tad valsts
ir apdraudēta,
no autoras
Maijas Kūles
25. 04. 2016.

Datortīkli vairs nav svešvaloda

Jānis Kreicbergs:

"Nolēmu pa vasaru paplašināt savas zināšanas par datortīklu uzbūvi un veidošanu. Pirmkārt, lai labāk orientētos un ātrāk varētu risināt darba gaitā sastopamus sarežģījumus ar tīkla iekārtām (piemēram, tīkla drukas iekārtām), otrkārt, iespējams, lai nākotnē varētu pievērsties tālākizglītībai un piemācīties datortīkla administratora kvalifikāciju.

Grāmata ir ļoti bieza, tā apvieno deviņas grāmatas par datortīklu fizisko uzbūvi, to plānošanu, administrēšanu, virtuālajiem tīkliem un mākoņošanu, *Windows Server* u.c. tēmām. Neesmu vēl ticis līdz pusei, bet grāmata tiešām sarakstīta iesācējiem – saprotami un bez liekām detaļām. Kļūst skaidrākas tās lietas, kas datorīķu sarunās skan kā svešvaloda."

Vasaras grāmata dzimtajā lietuviešu valodā

Jolanta Žemaitīte:

"Vasara – atvaļinājumu laiks, taču gadās, ka ilgojamies pēc tā arī labu laiku pirms siltā gadalaika vai arī atpūsties sākam pavasarī. Grāmata, ar kuras lasīšanas patiku vēlos dalīties, ir Elizabetes fon Arnimas (*Elizabeth von Arnim*) "Apriļa burvestība".

"Tiem, kas mīl glicīnijas un sauli. Izīrējama neliela viduslaiku pils Itālijā, uz Vidusjūras krasta, ar mēbelēm, aprīļa mēnesī."

Pieticīgs sludinājums laikrakstā "The Times" izvilina četras ļoti atšķirīgas sievietes no nejaukā Anglijas klimata uz *San Salvalori*, nelielo pili pie Vidusjūras līča saulainajā Itālijas Rivjērā. Vidusjūras piekrastes gars pamodina Arbatnotas kundzes, Vilkinas kundzes, lēdijas Karolīnas Desteras un Fišeres kundzes dvēseli, un notiek neticami brīnumi.

Ar šo grāmatu jau kārtējo pavasari sagaidu vasaru un atvaļinājumu. Lasu tās tulkojumu dzimtajā lietuviešu

valodā, kas sniedz papildu baudu un atpūtu. Grāmata pieejama arī tiešsaistē oriģinālvalodā: <http://www.online-literature.com/elizabeth-arnim/enchanted-april/>

vai <http://digital.library.upenn.edu/women/arnim/april/april.html>

Literatūras klasika

Rita Alkšbirze:

“Latviešu literatūras klasiķa Andreja Upīša “Zaļā zeme” bija mana lasāmviela vasarā. Ļoti gaidīju atvaļinājumu un īsto brīdi, lai varētu būt laukos un lasītu īstu latviešu literatūras klasiku. Kultūrvēsturiskais romāns man nelika vilties, jo saņēmu to sajūtu, ko gribēju piedzīvot, – nesamāksloti personāži, valoda un saturs.”

Valija Liepkalne:

“Viena no grāmatām, ko izlasīju vasarā, bija Zelas Montminī (*Zelana Montminy*) “21 diena pretī dzīvesspēkam. Kā pārvarēt ikdienas spriedzi un tikt galā ar sarežģījumiem”. Grāmatu ieteica izlasīt LU Psiholoģijas, pedagogijas un mākslas fakultātes pasniedzēja Ligita Stramkale, kas bija tikusies ar grāmatas autori – psiholoģijas doktori, vienu no vadošajām speciālistēm pozitīvajā psiholoģijā. Autore vasarā bija ieradusies Rīgā, lai vadītu meistarklasi. Zelana Montminī raksta: “Cilvēki, kuriem piemīt dzīvesspēks, neļauj savām nelaimēm raksturot sevi. Dzīvesspēka būtība ir spēja un pietiekami liels spēks izturēt grūtus vai stresa pilnos apstākļos un šajā pieredzē saskatīt pozitīvu nozīmi.”

Autore uzsver, ka dzīves grūtākie brīži ir visvērtīgākie skola-tāji, – un mums kā dzīvesspēcīgiem cilvēkiem ir jāmacās no šiem brīžiem.”

Mafijas menedžeris: korporatīvā makjavelisma rokasgrāmata

Rinalds Baranovs:

“Mafijas menedžeris” ir anonīma autora V sarakstīta grāmata. Tā tiek raksturota kā “brutāls, bet atjautīgs un ironisks skatījums uz darījumu pasauli”. Latvijā grāmatas tulkotā versija latviešu valodā izdota 2005. un 2010. gadā, to tulkojis V. Kraučis.

Grāmata sniedz sava veida motivējošu ieskatu un ieteikumus pašizaugsmē un dažādos sociālajos procesos biznesa tipa vidē, kā arī makjavelismam raksturīgu ideoloģiju.

Par pašu makjavelismu saistoši šķiet internetā brīvi pieejamajos resursos esošie izteikumi, piemēram:

“Stipri izteiktus makjavelistus var raksturot kā gudrus, ambiciozus, drosmīgus, dominējošus, uzstājīgus un egoistiskus. Viņiem piemīt tā saucamais “emocionālā vēsuma sindroms”. Parasti makjavelisti ir ekstravertēti un emocionāli stabili indivīdi, viņi ir spējīgi skaidri novērtēt situāciju un pieņemt visefektīvāko lēmumu, viņiem ir tendence kontrolēt un vadīt grupas procesu un uzņemties līdera lomu, kas ir nepieciešams, lai veiksmīgi veiktu vadītāja sociāli psiholoģiskās funkcijas. Cilvēkus ar zemiem makjavelisma rādītājiem var raksturot kā glēvulīgus, neizlēmīgus, viegli ietekmējamus, godīgus, sentimentālus un uzticīgus.”

“Mafijas menedžeris” nevar būt kā metodiskais līdzeklis vārda “rokasgrāmata” nozīmē un satura ziņā, toties teorētiski tas ir sava veida motivators izprast sev apkārt saistošu procesu būtību. Grāmatas saturs ietver pāris galvenās sadaļas: “Kā pārvaldīt sevi”, “Kā pārvaldīt citus”, “Viss pārējais”, kas ietver vairākas apakšsadaļas saistībā ar biznesu, politiku, darbu u.c. saturu attiecīgā grāmatas stilā.

Pārskatot internetā esošos komentārus par grāmatas saturu, jāteic ka cilvēki ironiski mēdz pasmieties par to saistībā ar “valdošo iekārtu”, vaicājot, “vai mūsu politiķi šo grāmatu tik tiešām izmanto kā rokasgrāmatu”?

Grāmatu “Mafijas menedžeris” vasaras lasīšanai izvēlējos, jo tā šķita tematiski un saturiski interesanta lasāmviela, kas slēpjas neliela apjoma melnas un pelēkas krāsas vākos. Katrā raksturā var atrast sava veida ideoloģiju, kam piekrist vai nepiekrist, radīt savu skatījumu uz visapkārt notiekošajiem procesiem.

Saturā atrodama nodaļa “Aksiomas”, kas, manuprāt, precīzi atspoguļo teksta būtību ikdienā, piemēram:

“Grūtības parāda, ko cilvēki spēj”, “Sagatavošanās ir veiksmes māte, bet drošs prāts – tās tēvs”, “Nekad negaidi, ka cilvēku rīcību noteiks loģika un saprāts”, “Nemāci saviem kareivjiem visas viltības, jo pats kritīsi tām par upuri”.

Jekaterina Šabaļina:

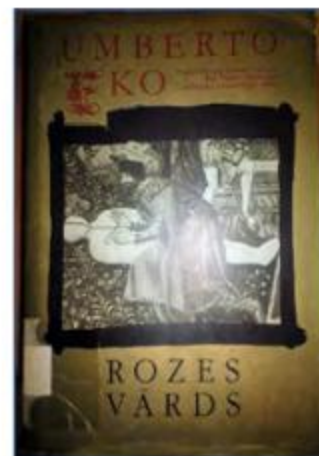
“Vasarā, kad dienas ir garākas un ir vairāk brīva laika, kad pludmales un pikniki, un meža pastaigas ir bez steigas, grāmatas lasās īpaši daudz un labi. Es vienmēr izmantoju bibliotēkas garās brīvdienas un ņemu daudz grāmatu, lai izlasītu. Šajā vasarā vislielāko iespaidu man atstāja divas grāmatas. Liela vilšanās bija grāmata “Do Androids Dream of Electric Sheep?”, kuru es sen un cītīgi meklēju, jo man ārkārtīgi iepatikās tās ekranizācija – kino “Blade Runner”. Bieži grāmatu ekranizācijas ir paviršas, nelogiskas un upurē labas oriģinālas idejas izklaides labā, bet “Blade Runner” man ļoti patika, filma pelnīti jau vairākus gadus ir fantastiskas kino klasika. Varbūt es pārāk daudz gaidīju no oriģināla, bet grāmata

neatstāja tik lielu iespaidu kā filma. Otrā grāmata, ko man absolūti NEREKOMENDĒJA lasīt mana draudzene, ar kuru mēs bieži dalāmies iespaidos par kino un grāmatām, tieši otrādi, bija tīrā bauda. Es jau sen gribēju apmeklēt Itāliju, un vasaras sākumā tiešām domāju, ka šogad man tas izdosies, tādēļ gribēju paņemt mūsu bibliotēkā lasīšanai kāda itāļu rakstnieka grāmatu vai vienkārši grāmatu par šo valsti un tās vēsturi. “Rozes vārds” bija tieši tas, ko es meklēju, un, ignorējot brīdinājumu par ārkārtīgi sarežģīto Umberto Eko valodu, es to ņēmu līdz ceļojumā. Un, neskatoties uz to, ka ceļojums bija nevis uz Itāliju, bet uz Maltu, kur kalni nav

tik augsti, klosteri un baznīcas nav tik lielas un iespaidīgas un, iespējams, pat zāle nav tik zaļa, tomēr katoļu baznīcas un Vidusjūras gars, smaržas un garšas palīdzēja sajukt grāmatas atmosfēru burtiski ar ādu. Un vēl tā ir ļoti laba literatūra par bibliotēkām, bibliotekāriem un grāmatām, par to visu triju (bibliotēku, bibliotekāru un grāmatu) uzdevumiem un nozīmi cilvēces un cilvēcības attīstībā.”

Anžela Avdeikina:

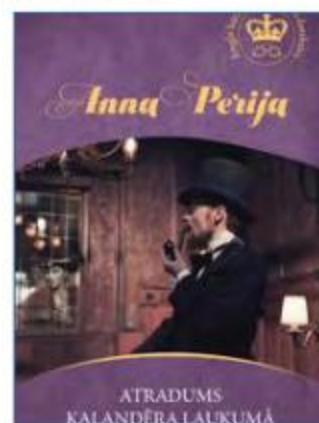
“Vasara ir atvaļinājumam brīnišķīgs laiks – laiks, kad var ceļot, atpūsties dabā un, protams, lasīt grāmatas. Šajā vasarā es izlasīju britu rakstnieces Annas Perijas (*Anne Perry*) detektīvus “Nāve Keiterstrītā”, “Atradums Kalandēra laukumā”, “Augšāmcelšanās iela”.

Anna Perija – rakstnieces pseidonīms, viņas īstais vārds – Džuljeta Meriona Halma, dzimusi 1938. gada 28. oktobrī Londonā. Viņas tēvs – Henrihs Halma, slavens fiziķis, piedalījies britu programmā udeņraža bumbas izveidē.

Rakstnieces liktenis ir diezgan traģisks. 15 gadu vecumā viņa līdz ar draudzeni Polīnu Pārkeri notiesāta par slepkavību. Draudzenes nogalina Polīnas māti. Nozieguma nežēlība piesaistīja sabiedrības uzmanību. Nepilngadīgās meitenes netika notiesātas uz nāvi, pēc pieciem gadiem cietumā tika apzēlotas un atbrīvotas. Šie notikumi kļuva par pamatu Pītera Džeksona filmai “Dievišķās radības” (1994).

Pēc atbrīvošanas Anna Perija atgriezās Anglijā. Strādājusi par ierēdni, pārdevēju, apdrošināšanas aģenti. Bet neviens darbs viņai nešķita interesants, Anna gribēja kļūt par rakstnieci. Daudzas reizes sākusī rakstīt, bet pirmais romāns “Nāve Keiterstrītā” iznācis tikai 1979. gadā.

Annas Perijas romānos “Nāve Keiterstrītā”, “Atradums Kalandēra laukumā”, “Augšāmcelšanās iela” tik dzīvi un dzīvīgi parādītas Viktorijas laika Londonas ainas un skaņas. Es aizrāvos ar Annas Perijas gleznaino vēstījumu par dzīvi, mīlestību un slepkavību, romānā atspoguļotas gan šā kolorītā laikmeta augstākās, gan zemākās aprindas. Romānu galvenie varoņi ir policists Tomass Pits un viņa sieva Šarlote. Man patīk rakstnieces stila izsmalcinātība, vēsturisko detaļu precizitāte, cilvēku psiholoģijas zināšanas.”

Divas mīlestības

Elīna Sniedze:

“Varbūt neparasti, tomēr mana vasaras spilgtākā grāmata nebūs kaislīgs romāns vai eleganta psiholoģijas grāmata. Dzimšanas dienā saņēmu avīzē iesaiņotu dāvanu – Reičelas Kū grāmatu “Mazā Parīzes virtuve”. Šajā grāmatā apkopotas manas divas mīlestības – pavārmāksla un Parīze – vai var būt vēl labāk? Receptes ir viegli un ātri pagatavojamas – aši ķēros pie darba un gatavoju salātus un citus gardumus. Tā kā man patīk ar savu veikumu palielīties, tad ievietoju attēlus savā *Instagram* kontā, kur tos ar “patīk” un komentāru novērtēja arī pati Reičela Kū.”

Toskānas saule

Vineta Reinberga:

“Katram ir sava vasaras grāmata. Citiem tā ir viena, citiem vairākas. Kaut vasarā izlasīju daudz grāmatu, man ir viena vasaras grāmata, kuru ik gadu pārlasu no jauna atkal un atkal. Tā ir grāmata par romantiskās Itālijas šarmu un saulaino toskāniešu dzīvesstilu, par valdzinošu arhitektūru, kultūru un ēdiena izsmalcināto garšu. Par kādas amerikānietes emocijām un saviļņojošu dzīves mīlestību. No šīs grāmatas smeļos ne tikai sauli un iedvesmu, bet arī gardas receptes, ko izmēģināt savā virtuvē. Brīnišķīgs romāns, kas aizvedīs aizraujošā ceļojumā – “Zem Toskānas saules”.

Intervija ar Ilonu Vēliņu-Švilpi

– Tu esi minējusi, ka viens no taviem sapņiem jeb iecerēm ir izveidot pašai savu pārdomātu mājas bibliotēku. Vai vari atcerēties, kas tev lika aizdomāties par šādu ideju?

– Cik es sevi atceros, man vienmēr apkārt ir bijušas grāmatas. Bērniībā, šķiet, visas bērniem publicētās grāmatas man bija mājās. Vecāki par to ļoti rūpējās. Arī skolas laikā, kad bija jāapgūst obligātā literatūra, man nebija jāiet uz bibliotēku, jo visi latviešu klasiķu darbi bija mājas bibliotēkā, sākot ar Neredzīgo Indriķi līdz Ojāram Vācietim un Imantam Ziedonim. Vislielākie prieki bija apmeklēt grāmatnīcas – man tās likās kā svētnīcas un pilnas gudrām lietām. Kad vecāki pārcēlās uz citu dzīvesvietu, bija jāizvērtē arī ģimenes grāmatu plaukti – vecāki paņēma sev svarīgo, savukārt es izvēlējos paturēt to “abrkasīti”, ko pamazām “briedināt”.

– Kad šī doma dzima: pēc kāda īpaša gadījuma vai kāda īpaša cilvēka ietekmē?

– Domāju, ka tā ir vide, kurā augu, vecāku un vecvecāku ietekme – viņi bija skolotāji. Tagad tas ir dzīvesbiedrs, ar kuru kopā apzināti veidojam savu bibliotēku. Mums pat ir izveidojusies tradīcija, kā to darām, un tas sagādā ļoti lielu gandarījumu. Apmeklējot grāmatnīcu, mēs katrs izvēlamies vairākas grāmatas, palasām, tad dalāmies iespaidos un beigās izvēlamies, kura grāmata dosies mums līdzī. Mēs esam tie klienti, kas ļoti novērtē grāmatnīcās iekārtotās vietas lasīšanai!

– **Cik liela patlaban ir tava mājas bibliotēka?**

– Apmēram 200 drukātas grāmatas un periodiskie izdevumi, jo mēs arī dažus abonējam.

– **Vai ir īpaša sistēma, kā tu veido savu bibliotēku?**

Sistēma ir līdzīga kā Annai Brigaderei – “Dievs. Daba. Darbs” – dvēselei, prātam un praktiskai dzīvei. Dvēselei – filozofija, reliģiju pētniecība, vēsture, daiļliteratūra, prātam – ar profesionālo darbību saistīta literatūra, t.sk. pedagogija, bet praktiskajā daļā – grāmatas, kas palīdz stiprināt veselību.

– **Vai tavu mājas bibliotēku novērtē tava ģimene un draugi? Vai tu savas grāmatas labprāt aizdod lasīšanai?**

– Jā, novērtē. Tuviniekus vairs nepārsteidz tas, ja mājas ballītē man ir brīdis, kad rādu jaunākās iegādātās grāmatas un pastāstu, kas tajās interesants. Mums vienmēr izveidojas interesantas diskusijas. Labprāt arī aizdodu lasīšanai citiem.

– **Vai kādreiz nav piezagusies doma – varbūt ir jāpārtrauc šis hobijs?**

– Nē, šāda doma vēl nav bijusi, jo ik pa laikam es plauktus pārvērtīju. Plauktos ir tikai tās grāmatas, kas mums ir vēsturiski nozīmīgas, vai uzskatām, ka tādām jābūt obligāti, un tās, ko ik pa laikam pārļausām.

– **Vai pati grāmatas lasi tikai no savas personiskās bibliotēkas vai izmanto citas krātuves?**

– Izmantoju arī citas iespējas – gan draugu grāmatas, gan mūsu Bibliotēkas krājumā esošās. Te var izvēlēties lasāmo teju visām gaumēm un dzīves vajadzībām! Šādā veidā atklāju brīnišķīgo kanādiešu rakstnieci Nobela prēmijas laureāti Alisi Manro. Izlasiet viņas stāstu krājumu “Dārgā dzīve”! Ļoti iespaidīgi!

– **Lūdzu, pasaki, vai tev ir kāda grāmata, ko pārļausi vairākkārt? Ja tāda ir, lūdzu, padalies savās pārdomās!**

– Šādas grāmatas varētu saukt par dvēseles terapijas grāmatām, jo bieži mēs pat nespējam definēt, kas tas ir, kas liek grāmatu ik pa laikam paņemt un pārļausīt. Man tādas ir vairākas, kas bijušas nozīmīgas dažādos dzīves posmos. Piemēram, dzīves minorīgos brīžos tas bija franču rakstnieka Mišela Deona mazliet sirreāli filozofiskais romāns “Violetais taksometrs”, savukārt smieklu un pozitīvisma terapija gūta no pretējas lasāmvielas – Džeralda Darelā spīdoši aprakstītajiem dzīves notikumiem.

– **Vai ir arī kāds latviešu autors?**

– Jā, žurnālists Juris Lorencs, kuru uzskatu par vienu no meistarīgākajiem stāstniekiem. Biju ļoti priecīga, kad LU bijušā rektora profesora Jura Zaķa grāmatas “Professors ar novirzēm” atklāšanas svētkos Bibliotēkā man bija iespēja Jurī Lorencu satikt arī klātienē. Viņa ceļojuma apraksts stāsts ir nevis par eksotiskajām vietām, bet gan tur sastaptajiem cilvēkiem, un izrādās – mēs visi, neskatoties uz kultūru atšķirībām, esam tik vienādi, jo alkstam pēc viena – mīlestības un sapratnes.

Lasīšanu es uzskatu par neatņemamu cilvēka personības veidošanās pamatu, jo tā ne tikai veicina mūsu iztēli, radošumu, bet arī izglīto, audzina, liek domāt

un, pats galvenais, – veidojot iekšējo dialogu, sastapties pašam ar sevi. Diemžēl aizvadītajā vasarā šim vaļaspriekam neatlika tik daudz laika, cik biju iecerējusi. Tomēr esmu gandarīta, ka manam grāmatu plauktam ir pievienojušās labas grāmatas, kas arī ir lasītas un pat pārļausītas jau vairākkārt. Tās ir franču klasika – Emīla Zolā romāns “Dāmu paradīze”, neviennozīmīgi vērtētā britu rakstnieka Ahmeda Salmana Rušdi skarbaiss darbs “Niknums” un amerikāņu rakstnieces Ketlīnas Tesāro romāns “Elegance”. Trīs ļoti atšķirīgi darbi, bet katrā no tiem ar autoram vien piemītošu stilu un izteiksmes formu atklāti dažādi sava laikmeta problēmu aspekti. Galve-

naiss varonis/varone visos šajos darbos ir vientuļais un neizprastais cilvēks. Ja jums kļūst skumji un vēlaties uzlabot noskaņojumu ar lasāmvielu, tad iesaku “Eleganci”, kas patiešām uzrakstīta eleganti. Galvenā varone Luīze ir amerikāniete Londonā. Viņa piedzīvo smagus pārbaudījumus un risinājumus dažādām ķibelēm meklē franču modes ekspertes padomu grāmatā. Kā Luīzei veicas ar elegances un smalka stila apguvi, kā arī to, ka īsta mīlestība atnāk negaidot, izlasiet, lūdzu, paši! Grāmata ir pieejama ikvienam Humanitāro zinātņu bibliotēkā.

Mans vasaras kuģis

Irina Buša:

“Rūdolfā Zimeka (*Rudolf Simek*) grāmata par vikingu kuģiem (“Die Schiffe der Wikinger”). Mani interesē vēsture, īpaši tās tēmas, kas attiecas uz mūsu reģiona vēsturi. Man ir daudz grāmatu par šo laika posmu, bet vasarā man no Vācijas atveda pavisam jaunu grāmatu, ko uzrakstījis vēsturnieks un filologs Rūdolfis Zimeks. Grāmata veltīta vikingu laikmeta kuģiem. Vācu valodā man lasīt nav viegli, bet tēma bija interesanta, tāpēc es veltīju vairākas dienas, lai izlasītu šo grāmatu. Šoreiz mans stāstījums būs par kuģiem. Kuģis ir viens no vikingu laikmeta simboliem.

Droširdīgie jūrnieki, neskatoties ne uz kādām grūtībām, devās bīstamos ceļojumos. Es apskaužu tā laika cilvēkus, jo man pašai bail skatīties uz jūru pat no lidmašīnas iluminatora. Tāpēc jo vairāk cienu cilvēkus, kas ar maziem kuģīšiem iekaroja Atlantijas okeānu un daudzas jūras. Domāju, ka visi ir dzirdējuši par vikingsiem – jūras braucējiem, tirgotājiem un bieži vien laupītājiem no ziemeļiem. Ne visi zina, ka vikingu vidū bija vairāku tautu pārstāvji – ne tikai skandināvi, bet arī balti, somugri, slāvi. Ja bija nepieciešams doties garos, sarežģītos un bīstamos braucienos, kuģa komanda varēja tikt veidota no dažādu zemju pārstāvjiem. Vikingu laikmeta sākumu pieņemts datēt ar 793. gadu, kad ziemeļnieki

uzbruka Rietumeiropai (Anglijai), bet faktiski tas bija laiks, kad procesi, kas jau vairākus gadsimtus bija notikuši ap Baltijas jūru, izvērās ārpus reģiona. Baltijas jūra saistīja tās krastos dzīvojošos cilvēkus – viņi savā starpā tirgojās, karoja, veidoja apmetnes. Pateicoties savstarpējiem kontaktiem, sāka veidoties Baltijas jūras civilizācija,

kas nebūtu iedomājama bez kuģošanas, jo sauszemes satiksme tolaik bija grūta, nedroša un aizņēma daudz laika. Ar kuģa palīdzību bija iespējams ātri un viegli nokļūt pie tuviem un arī tāliem kaimiņiem.

Grāmata par vikingu kuģiem stāsta par šiem izcilajiem pārvietošanās līdzekļiem. Vikingu kuģu konstrukcija ļāva tiem peldēt gan pa jūru, gan pa seklām upēm. Tur, kur ūdens beidzās, kuģi varēja pārvilkt vai vienkārši pārnest ar rokām. Ja bija nepieciešams, vikingi nostiprināja kuģus uz sauszemes un varēja tajos dzīvot. Tas bija svarīgi gadījumos, kad ziemas mītne nebija atrasta, jo jūras braucieni notika, kamēr ūdensceļi nebija aizsaluši. Kuģis varēja vienādi labi peldēt uz priekšu gan ar priekšgalu, gan pakalgalu. Vismazākie kuģi bija lielas laivas lielumā, lielākiem izmēru ierobežoja koka garums, no kura taisīja ķīli, jo salikta ķīļa konstrukcija tolaik vēl nebija izstrādāta. Vislielākais šobrīd zināmais kuģis ir 28 metrus garš un 4,5 metrus plats. Vislielākie bija kara kuģi, ko sauca par *drakkariem*, mazākus – par *snekariem*, bet tirgotāju kuģus – par *knorriem*. Kuģiem bija lielas, skaistas un izturīgas buras no vairākām vertikālām kopā sašūtām teltenēm, bet bezvēja laikā izmantoja airus. Virzienu mainīja ar stūri, ko piestiprināja pie kuģa pakalģala. Kara kuģiem bortus aizsargāja vairogi. Kuģus būvēja no dēļiem, ko gatavoja, izmantojot tikai cirvi, jo citi instrumenti varēja sabojāt koka šķiedru, – tad kuģa klājā ātri vien parādītos sūces un laiva nogrimtu. Dzelzs naglu vietā bieži izmantoja koka tapiņas, kas nerūsēja. Tā es šovasar, izlasot šo grāmatu, nokļuvu skarbajā vikingu ikdienas dzīves pasaulē.”

Intervija ar Aldonu Volkovu

– Tu stāstīji, ka esi vēlējusies kļūt par bibliotekāri un citā profesijā nemaz nevari sevi iedomāties. Kas bija tas, kas tevi pamudināja izvēlēties šo profesiju?

– Es par bibliotekāri kļuvu nejauši, jo netiku budžeta grupā pedagogos, un tad meklēju iespēju, kur vēl var iestāties. Nejauši uzzināju par Latvijas Kultūras skolu, kur varēja apgūt bibliotekāra profesiju. Acīmredzot kāds manu likteni ievirzīja tā, kā tam jābūt.

Jau kopš agras bērnības apmeklēju Alojās pilsētas bibliotēku, man patika atmosfēra, kas tur valdīja, un arī bibliotekāres Krūmiņas kundzes attieksme. Nevienu

brīdi neesmu nožēlojusi savu profesijas izvēli, esmu lepna, ka esmu bibliotekāre.

– Vai uz šo izvēlēto profesiju tu arī mērķtiecīgi tiecies?

– Kopš nejauši nonācu šajā profesijā, esmu soli pa solim apguvusi profesijas nianšes gan profesionālajā, gan akadēmiskajā izglītības iestādē, šobrīd tikai papildīnu zināšanas kursus, semināros, konferencēs, lasot profesionālo literatūru.

– Man ir jautājums: kā pārliecināts bibliotekārs kārto savus grāmatu plauktus? Pēc kāda principa tev ir izkārtotas grāmatas plauktos?

– Pilnīgi neprofesionāli, no mana viedokļa – grāmatas kārtoju pēc izmēra, kaut daiļliteratūra, pavārgrāmatas un profesionālā literatūra tomēr ir izvietota atsevišķi. Man ir ļoti laba redzes atmiņa, tāpēc perfekti zinu, kur atrodas katrs izdevums ne tikai manā bibliotēkā, bet arī vecāku bibliotēkā. Diezgan bieži gadās, ka mamma zvana un prasa, vai mums ir kāda grāmata, un tad es pa telefonu stāstu, kur tā atrodas.

– Teici, ka tev ir liela bibliotēka. Vai tā ir mantota?

– Mana bibliotēka, apzināti un neapzināti vākta, ir veidota 20 gadu garumā. Grāmatas pie manis nonāk pa dažādiem ceļiem – gan no cilvēkiem, kas likvidē savas mājas bibliotēkas, gan dāvanu veidā, gan, protams, tiek pirktas, kaut gan pēdējos piecus gadus esmu aizliegusi sev iet grāmatu veikalos, jo labu grāmatu ir daudz, visas nenopirksi, un es taču strādāju bibliotēkā. Iegādāties kādu konkrētu grāmatu – tas jau ir rūpīgi izvērtēts solis.

– Vai grāmatu plauktos ir noteikta perioda jeb konkrētos gados izdotas grāmatas?

– Manā bibliotēkā galvenā uzmanība ir grāmatas vērtībai, nevis izdošanas gadam. Grāmatas ir no 19. gadsimta līdz mūsdienām.

LU Bibliotēkas Lietotāju apkalpošanas departamenta vadītāja Aldona Volkova. Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

– **Vai tev ir kāds īpašs grāmatas stāsts? Kāda īpaši dāvāta grāmata jeb piemiņa no kāda cilvēka?**

– Katrai grāmatai ir savs stāsts. Viens no tiem – Jāņa Jaunsudrabiņa Kopotie raksti 15 sējumos, ko saņēmu dāvanā no vecmāmiņas, jo ar tiem aizsākās mana bibliotēka.

– **Vai precīzi zini, cik grāmatu ir tavos plauktos?**

– Nezinu gan, bet to nav vairāki tūkstoši, galvenais ir kvalitāte, nevis kvantitāte. Kad mana bibliotēka būs tikusi pie jauniem koka plauktiem, tad saskaitīšu, cik man to dārgumu ir.

– **Kura ir tā grāmata, kas tev ienāk prātā nominācijai – pati vērtīgākā, bet ne naudas izteiksmē?**

– Tā ir manas vecmāmiņas dienasgrāmata, ko viņa rakstījusi, kad kopā ar ģimeni tika vesta nezināmā virzienā, kā vēlāk izrādījās – uz Sibīriju.

– **Vai visas grāmatas, kas atrodas tavā bibliotēkā, arī esi izlasījusi?**

– Esmu izlasījusi 95%, jo lasu ātri. Bērnībā man vecāki bija noteikuši, ka uz bibliotēku drīkstu iet reizi nedēļā, jo, kad atnācu no bibliotēkas, tad varēja uzskatīt, ka manis nav, es biju grāmatu pasaulē.

– **Kuras grāmatas tu esi izvietojusi visredzamākajā vietā?**

– Visas, jo, kā jau minēju, tās visas ir vērtīgas.

– **Vai ir kāda grāmata, ko esi sākusī lasīt, bet tā vienkārši nelasās?**

– Jā, protams, piemēram “Zaļā zeme”, vēl neesmu izlasījusi, bet noteikti izlasīšu. Katrai grāmatai ir savs laiks, kad tā ir jālasa. Līdzīgs stāsts man ir ar “Mērnieku laikiem” – skolas laikā neizlasīju, vienkārši nelasījās, tad pienāca eksāmens latviešu literatūrā pie docentes Līgas

Ulbertes LU, izvilku biļeti par “Mērnieku laikiem”, pasniedzēja saprata, ka neesmu lasījusi, un teica: “Ej, izlasi un nāc otrreiz.” Kas man atlika... Bet jau ar pirmajām lapusēm “Mērnieku laiki” mani ievilka sevī, izlasīju vienā dienā, fantastisks romāns, pilns humora – kā detektīvs.

– **Vai tev ir kāds lasīšanas rituāls?**

– Cenšos lasīt pirms miega vai vasarā, sēžot uz terases, bet, ja grāmata ir aizraujoša, tad ir absolūti vienalga, kur un kā lasi, tikai, lūdzu, netraucējiet un ļaujiet lasīt.

– **Vai tev mājās ir kāds īpaši mīļš stūrītis, kur tu apsēdies un lasi grāmatas?**

– Tādu šobrīd esmu izprojektējusi galvā, tikai jārealizē. Tā būs vieta uz balkona. Esmu plānojusi to iestiklot, lai varētu izmantot arī ziemā. No tā paveras fantastisks skats uz apkārtējo mežu.

– **Kura bija šīs vasaras grāmata, kam veltīji savu laiku?**

– Manas vasaras grāmata ir Sāras Larkas triloģija “Maoru zelts”, “Kauri koka ēnā” un “Maoru dievietes asaras”. Šī triloģija aizved Jaunzēlandes vēsturē 19. gadsimtā, kad tur ieceļoja daudz imigrantu no Īrijas. Ģimenes sāga, kurā ievīta valsts vēsture, neparastas maoru tradīcijas un to attiecības ar ieceļotājiem, daba, zelta meklēšana un skalošana, negausība, cilvēku likteņu līkloči.

Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

Notikumu kalendārs

- 28. jūlijs** – Ventspils novada bibliotekāri apmeklē Dabaszinātņu bibliotēku
- 17. augusts** – atklāta izstāde “Mūzika” Bibliotēkā Kalpaka bulvārī
- 25. augusts** – Limbažu un Alojās novada bibliotekāri apmeklē Dabaszinātņu bibliotēku
- 29. augusts – 23. oktobris** – Izstāde “Bencingers. Ap-solītā Zeme. Atrastā zeme” Dabaszinātņu bibliotēkā
- 2. septembris** – Ēģiptes Aleksandrijas bibliotēkas di-
rektora Dr. Ismaila Serageldina lekcija par pasaulsla-
venās bibliotēkas attīstību “Aleksandrijas bibliotēka:
pagātne, tagadne un nākotne”
- 5. septembris** – jauns uzziņu resurss farmācijas noza-
rē – *European Pharmacopoeia*
- 8. septembris** – bibliotekāre Agra Blūma ar referātu
“Klasikas smalkās kaites: Jāņa Ezeriņa tulkojumi Lat-
vijas Universitātes Bibliotēkas krājumā” piedalās kon-
ferencē “Jānis Ezeriņš. Starp smiekliem un asarām”
- 8. septembris** – atklāta virtuālā izstāde “Klasikas
smalkās kaites: Jāņa Ezeriņa tulkojumi Latvijas Uni-
versitātes Bibliotēkas krājumā”
- 16. septembris** – Jura Zaķa grāmatas “Taimira – zeme
aiz polārā loka” atvēršanas svētki Dabaszinātņu bib-
liotēkā
- 19. septembris** – LU Bibliotēkas direktore *Dr. paed.*
Iveta Gudakovska tiek ar Francijas vēstniecības
Latvijā padomnieku sadarbības un kultūras jautāju-
mos, Francijas institūta direktoru Žilu Bonviālu (*Gil-
les Bonneville*)
- 21. septembris** – publikāciju izstāde “Inta Brikše rak-
sta – no skolnieces līdz profesorei, no skolēnu avīzes
līdz “Routledge”” apskatāma līdz 30. septembrim
- 28. septembris** – Latvijas Universitātes 97 gadu jubi-
lejas pasākumus kuplina stendu izstāde Lielajā aulā
“Pēc trīs mirkļiem 100 gadi”
- 28. septembris** – atklāta virtuālā izstāde “Pēc trīs
mirkļiem 100 gadi: Latvijas Universitātes personības
Bibliotēkai”
- 28. septembris** – kolektīvs pieredzes apmaiņā ap-
meklē Rīgas Tehniskās universitātes Zinātnisko bib-
liotēku un izstādi “Grāmata Latvijā” Latvijas Nacio-
nālajā bibliotēkā
- 29. septembris** – *neKonference* “Zelta lappuse Latvi-
jas grāmatniecībā”
- 30. septembris** – atklāta virtuālā izstāde “Kārlis Dē-
ķens un Jānis Greste – ievērojamie Latvijas pedagogi”
- 4. oktobris** – Mārīte Saviča, Daina Gavare, Ilga Man-
tiniece un Vēsma Klūga referē starptautiskajā
zinātniskajā konferencē “Library. Science. Com-
munication: the formation of the national infor-
mation space = Библиотека. Наука. Комунікація:
формування національного інформаційного
простору” Kijevā
- 5. oktobris** – *Dr. paed.* Iveta Gudakovska Ukrainas uni-
versitāšu bibliotēku direktoriem vada meistarklasi
“Services for Scientific Content and its Creation –
the Roles of Academic Libraries”
- 5. oktobris** – *Dr. paed.* Ivetai Gudakovskai par iegul-
dījumu M. Dragomanova Nacionālās pedagoģiskās
universitātes (Kijevā) attīstībā pasniegta Universitā-
tes piemiņas medaļa un medaļa par “Par ieguldīju-
mu Eiropas vienotības veicināšanā”
- 5. oktobris** – Bibliotēku Kalpaka bulvārī un Dabaszināt-
ņu bibliotēku apmeklē Bauskas novada bibliotekāri
- 13. oktobris** – izdevniecības *Cambridge University
Press* seminārs
- 13. oktobris** – starptautiskās bezpeļņas organizācijas
EIFL atvērtās piekļuves programmas vadītājas Irīnas
Kučmas lekcija “Pētniecības dati un atvērtā zinātne
Latvijā: izaicinājumi un iespējas”
- 19. oktobris** – Mārīte Saviča un Gita Rozenberga tie-
kas ar Alīnu Beleri, izdevniecības “Jecek Lewinson”
pārstāvi
- 20. oktobris** – Nacionālā atvērtās piekļuves dienesta
pārstāves Iveta Gudakovska un Gita Rozenberga
ar referātu “Open Access: Importance, Challenge,
Competences for Society” piedalās 13. starptautis-
kajā simpozijā “Biblioteca Baltica”

- 24. oktobris** – LU Sociālo zinātņu fakultātes Dome pirmo reizi ievēlē akadēmiskos amatos šādas LU Bibliotēkas darbinieces: Iveta Gudakovska – vadošā pētniece, Mārīte Saviča – pētniece, Daina Gavare – pētniece, Ilga Mantiniece – pētniece
- 24. oktobris – 30. oktobris** – Starptautiskā Atvērtais piekļuves nedēļa Latvijas Universitātē
- 25. oktobris** – konference “Universitātes zinātniskā darbība un e-resursi”
- 27. oktobris** – pasākumu ciklā “LU Zinātnes kafejnīca” diskusija “Zinātnisko publikāciju aizkulises: Kā radās zinātniskā publikācija? Ko no tām iegūst sabiedrība? Kā veicināt savu zinātnisko sasniegumu atpazīstamību?”
- 27. oktobris** – atklāta virtuālā izstāde “Vieglus darbus neatmaksājas darīt: V. V. Klīvem – 85”
- 28. oktobris** – Getingenes Universitātes grāmatzinātnes un bibliotēkzinātnes profesora, Johana Gūtenberga Maincas Universitātes goda profesora un zinātniskā līdzstrādnieka Dr. Elmāra Mitlera lekcija “Digitālie izdevumi. Jauna paradigma akadēmiskajiem izdevumiem”
- 2. novembris** – informācijas speciālistes D. Puķīte un D. Šturme piedalās “Springer Nature” seminārā
- 7. novembris** – konference “LU pirmajam rektoram, profesoram Ernestam Felsbergam – 150” LU Humanitāro un sociālo zinātņu centrā
- 7. novembris** – izstādes “Bibliotēku dārgumi: E. Felsbergam – 150” atklāšana
- 7. novembris** – E. Felsbergs “Akropole un Partenons” faksimilizdevuma atvēršana
- 10. novembris** – kompānijas “EBSCO Information Services” seminārs
- 11. novembris** – izstādes “Dabaszinību mācību grāmatas laiku laikos” atklāšana Dabaszinātņu bibliotēkā un tikšanās ar grāmatu kolekcijas dāvinātāju Mihailu Gorski
- 15. novembris** – tikšanās ar profesoru Hariju Tumanu “Klasiskā izglītībā: vieta un nozīme” Bibliotēkā Aspazijas bulvārī
- 15. novembris** – žurnāla “Jurista Vārds” autoru un lasītāju tikšanās Bibliotēkā Raiņa bulvārī
- 16. novembris** – izstādes “Daba/robežas” atklāšana Bibliotēkā Kalpaka bulvārī
- 17. novembris** – eksperte V. Klūga sniedz interviju Radio NABA raidījumā “Zinātnes vārdā” par izstādi un pētījumu “Latviešu rakstnieku ieraksti grāmatās (19. gs. 2. puse – 20. gs. 1. puse)”
- 21. novembris** – izstādes “Latviešu rakstnieku ieraksti grāmatās (19. gs. 2. puse – 20. gs. 1. puse)” atklāšana Humanitāro zinātņu bibliotēkā
- 28. novembris** – Armēnijas vēstnieks Latvijā Tigrans Mkrtčjans iepazīstas ar Bibliotēku Kalpaka bulvārī un dāvina grāmatas Latvijas Universitātes Bibliotēkai
- 29. novembris** – direktore I. Gudakovska ar referātu “Atvērta bibliotēka atvērtai Universitātei” piedalās Latvijas akadēmisko, speciālo un publisko bibliotēku direktoru 2016. gada rudens sanāksmē

Latvijas Universitātes Bibliotēka
 Kalpaka bulvāris 4, Rīga, LV-1050
 Tālrunis: 28623551
 E-pasts: biblioteka@lu.lv
www.biblioteka.lu.lv

Seko jiet mums: Twitter

 Facebook

